



SpareBank 1 Forsikring AS

Rapport om solvens og finansiell stilling 2016
(SFCR)

Styrevedtatt:
Oslo, 16. mai 2017

INNHOLDSFORTEGNELSE

SAMMENDRAG	4
A. VIRKSOMHET OG RESULTATER	5
A.1 VIRKSOMHET	5
A.2 FORSIKRINGSRESULTAT	6
A.2.1 FORSIKRINGSINNTEKTER OG -UTGIFTER	6
A.2.2 FORSIKRINGSRESULTAT - RESULTATANALYSE	6
A.3 INVESTERINGSRESULTAT	7
B. SYSTEM FOR RISIKOSTYRING OG KONTROLL	10
B.1 SYSTEM FOR RISIKOSTYRING OG KONTROLL	10
B.1.1 RAMMEVERK FOR RISIKOSTYRING	10
B.1.2 ROLLER OG ANSVAR	11
B.1.3 FORUM OG KOMITEER	14
B.1.4 GODTGJØRING	15
B.2 KRAV TIL EGNETHET	15
B.3 RISIKOSTYRINGSSYSTEMET	16
B.3.1 RISIKOSTYRINGSFUNKSJONEN	18
B.3.2 EGENVURDERING AV RISIKO OG SOLVENS (ORSA)	19
B.4 INTERNKONTROLLSYSTEM	20
B.5 INTERNREVISJONFUNKSJONEN	21
B.6 AKTUARFUNKSJONEN	21
B.7 UTKONTRAKTERING	21
B.8 ANDRE OPPLYSNINGER	22
C. RISIKOPROFIL	23
C.1 FORSIKRINGSRISIKO	24
C.1.1 FORSIKRINGSRISIKO LIV	24
C.1.2 FORSIKRINGSRISIKO HELSE	25
C.2 MARKEDSRISIKO	27
C.2.1 FORSIKTIGHETSPRINSIPPET	28
C.2.2 RISIKOKONSENTRASJON	29
C.2.3 RISIKOREDUKSJONSTEKNIKKER	30
C.3 KREDITTRISIKO (MOTPARTSRISIKO)	30
C.4 LIKVIDITETSRISIKO	31
C.5 OPERASJONELL RISIKO	31
C.6 ANDRE VESENTLIGE RISIKOER	32
C.7 ANDRE OPPLYSNINGER	32
D. VERDSETTING FOR SOLVENSFORMÅL	33
D.1 EIENDELER	33
D.2 FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER	34
D.2.1 BESTE ESTIMAT	35
D.3 ANDRE OPPLYSNINGER	37
E. KAPITALSTYRING	38
E.1 ANSVARLIG KAPITAL	38
E.2 SOLVENSKAPITALKRAV OG MINSTEKAPITALKRAV	39
E.2.1 MINIMUMSKAPITALKRAV (MCR)	39

E.2.2 SOLVENSKAPITALKRAV (SCR)	39
E.3 BRUK AV DEN DURASJONSBASERTE UNDERMODULEN FOR AKSJERISIKO VED BEREGNINGEN AV SOLVENSKAPITALKRAVET	41
E.4 FORSKJELLER MELLOM STANDARDFORMELEN OG BENYTTETE INTERNE MODELLER	41
E.5 MANGLENDE OPPFYLLELSE AV MINSTEKAPITALKRAVET OG MANGLENDE OPPFYLLELSE AV SOLVENSKAPITALKRAVET	41
E.6 ANDRE OPPLYSNINGER	41
F. VEDLEGG	42
F.1 OFFENTLIGE QRT'ER	42

TABELLISTE

Tabell 1: Eierstruktur SpareBank 1 Gruppen AS	5
Tabell 2: Forsikringsresultat, bransjefordelt resultatregnskap 2016	6
Tabell 3: Forsikringsresultat, endring fra 2015 til 2016 i resultatregnskap	6
Tabell 4: Forsikringsresultat: Bransjefordelt resultatanalyse 2016	7
Tabell 5: Nedbrytning av investeringsresultater	7
Tabell 6: Investeringsresultater pr. aktivaklasse	8
Tabell 7: Oversikt over vesentlige utkontrakterte tjenester	22
Tabell 8: Scenarioanalyser	24
Tabell 9: Risikotyper Forsikringsrisiko Liv	25
Tabell 10: Risikotyper Forsikringsrisiko Helse	26
Tabell 11: Risikotyper markedsrisiko	27
Tabell 12: Aktivaallokering pr. 31.12.2016	29
Tabell 13: Markedsrisikokonsentrasjon pr. ratingklasse	29
Tabell 14: Markedsrisikokonsentrasjon pr. utsteder	30
Tabell 15: Eiendeler, Solvens II verdier sammenlignet med regnskapsførte verdier	33
Tabell 16: Beste estimat og risikomargin	35
Tabell 17: Solvensmargin med volatilitetsjustert og ikke-volatilitetsjustert rentekurve	37
Tabell 18: Tilgjengelig kapital pr. 31.12.2016	38
Tabell 19: Endring tilgjengelig kapital 2015-2016	38
Tabell 20: Endring SCR 2015-2016	40

FIGURLISTE

Figur 1: Rammeverk for risikostyring	11
Figur 2: ORSA prosessen	19
Figur 3: Overordnet risikoprofil basert på hovedkategoriene i Standard formelen	23
Figur 4: Sensitiviteter	23
Figur 5: Forsikringsrisiko liv	24
Figur 6: Forsikringsrisiko Liv	25
Figur 7: Risikokategorier Forsikringsrisiko Helse	26
Figur 8: Forsikringsrisiko Helse	26
Figur 9: Markedsrisiko	28
Figur 10: Verdsetting for solvensformål	33
Figur 11: Forsikringstekniske avsetninger	34
Figur 12: Volatilitetsjustert rentekurve pr. 31.12.2016 og 31.12.2015 gitt av EIOPA	36
Figur 13: Solvenskapitalkrav	39
Figur 14: Solvenskapitalkrav pr. risikosegment	40

SAMMENDRAG

Solvens II regelverket trådte i kraft fra 1.1.2016, og SpareBank 1 Forsikring AS (SB1F AS) har gjennom mange år gjennomført omfattende forberedelser for å sikre at selskapet har vært forberedt på innføringen av Solvens II. Solvens II representerer et mer risikobasert regelverk enn tidligere solvens- og kapitaldekningsregelverk som selskapet har vært underlagt. Det nye regelverket stiller økte krav til rapportering og offentliggjøring av informasjon. Dette dokumentet er selskapets første rapport om solvens og finansiell stilling.

Rapporten omhandler virksomheten og resultatene til selskapet, systemet for risikostyring og internkontroll, risikoprofilen, verdsettelse for solvensformål samt kapitalstyring. Styret i selskapet har det overordnede ansvaret for alle temaene som er omhandlet i rapporten.

SB1F AS er et heleid datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS (SB1G AS). SB1G AS eies av SpareBank 1-bankene og LO. SB1F AS understøtter strategien til SpareBank 1-bankene mot deres bedrifts- og privatkunder, samt LO mot deres medlemmer og foreninger.

SB1F AS tilbyr innskuddspensjon, tjenestepensjon (hybridpensjon), kollektiv ytelsespensjon og gruppelivsforsikring til arbeidsgivere og deres ansatte, samt gruppelivsforsikring til forbund og fagforeninger. Innen personmarkedet tilbyr selskapet risikoforsikring, kapitalforsikring og renteforsikring med investeringsvalg.

Selskapet oppnådde et totalresultat på 404 mill. kroner i 2016, mot 418 mill. kroner året før. Forvaltningskapitalen økte gjennom året med 15,6 prosent til 47,0 mrd. kroner. Stor tilflytting av midler medførte at totale premieinntekter økte med 36,0 prosent i forhold til forrige år.

Selskapet benytter standardformelen til beregning av solvensmargin under Solvens II. Selskapets solvenskapitalkrav (SCR) utgjorde pr. 31.12.2016 5.000 mill. kroner. Den tilgjengelige kapitalen på samme tidspunkt utgjorde 8.571 mill. kroner, tilsvarende et overskudd av tilgjengelig kapital på 2.571 mill. kroner og en solvensmargin på 171 prosent. Selskapets solvensmargin pr. utgangen av 2015 var på 136 prosent, solvensposisjonen og selskapets risikobærende evne er dermed betydelig bedret gjennom 2016.

A. VIRKSOMHET OG RESULTATER

A.1 VIRKSOMHET

SpareBank 1 Forsikring AS (SB1F AS) er et heleid datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS. SpareBank 1 Gruppen eies av SpareBank 1-bankene og LO. SB1F AS understøtter strategien til SpareBank 1-bankene mot deres bedrifts- og privatkunder, samt LO mot deres medlemmer og foreninger.

SB1F AS har innskuddspensjon, tjenestepensjon (hybridpensjon), kollektiv ytelsespensjon og gruppelivsforsikring til arbeidsgivere og deres ansatte, samt gruppelivsforsikring til forbund og fagforeninger. Innen personmarkedet tilbyr selskapet risikoforsikring, kapitalforsikring og renteforsikring med investeringsvalg. Selskapets produkter distribueres i all hovedsak gjennom bankene i SpareBank 1-alliansen og LO.

Selskapets satsingsområder er innskuddspensjon, hybridpensjon, individuell pensjonssparing, individuelle risikoforsikringer og gruppelivsforsikring. I følge den foreløpige markedsstatistikken til Finans Norge hadde selskapet en markedsandel innenfor personforsikringer (dødsrisiko, uførekapital og uførepensjon), gruppelivsforsikring og innskuddspensjon på henholdsvis 23,3, 20,8 og 8,3 prosent ved utgangen av 2016. Markedsandelene er på samme nivå som forrige år, hvor tilsvarende tall var 24,0, 19,1 og 7,6 prosent. Prosentandelene gjelder brutto forfalte premier.

Selskapet oppnådde et totalresultat på 404 mill. kroner i 2016, mot 418 mill. kroner året før.

SpareBank 1 Gruppen AS hadde pr. 31. desember 2016 følgende eierstruktur:

	Eierandel
SpareBank 1 Nord-Norge	19,50 %
SpareBank 1 SMN	19,50 %
SpareBank 1 SR-Bank ASA	19,50 %
Samarbeidende Sparebanker AS	19,50 %
Sparebanken Hedmark	11,00 %
Landsorganisasjonen i Norge (LO) /Forbund tilknyttet LO	9,60 %
Bank 1 Oslo Akershus AS	1,40 %
Totalt	100,00 %

Tabell 1: Eierstruktur SpareBank 1 Gruppen AS

Selskapets registrerte kontoradresse og kontaktdetaljer for selskapets eksterntrevisor samt tilsynsmyndighet er vist nedenfor.

Kontoradresse:

SpareBank 1 Forsikring AS
Hammersborggata 2
0179 Oslo
Telefon: 09020

Ekstern revisor:

KPMG AS
Sørkedalsveien 6
Postboks 7000 Majorstuen
0306 Oslo
Telefon: 04063

Tilsynsmyndighet:

Finanstilsynet
Revierstredet 3
0151 Oslo
Telefon: 22 93 98 00

A.2 FORSIKRINGSRESULTAT

Selskapet hadde et resultat før overskuddsdeling på 496,9 mill. kroner. Kundene fikk tildelt 108,7 mill. kroner i endelig overskudd, det ble avsatt 81,5 mill. kroner til tilleggsavsetninger og 1,9 mill. kroner til reguleringsfond for hybridpensjon med garanti. Resultat til eier før skatt, og før avkastning på selskapets midler, ble 304,8 mill. kroner. I tillegg fikk eier 190,8 mill. kroner i avkastning på selskapets midler, samt at andre inntekter og kostnader til selskapet var på 21,1 mill. kroner. Dermed ble totalt resultat til eier før skatt 516,7 mill. kroner (se tabell 4).

A.2.1 FORSIKRINGSINNTEKTER OG -UTGIFTER

Brutto premieinntekter eksklusive tilflyttet kapital ble 4.987 mill. kroner i 2016 mot 4.391 mill. kroner i 2015. Dette tilsvarte en økning på 13,6 prosent. Stor tilflytting av midler medførte at totale premieinntekter økte med 36 prosent i forhold til i fjor, fra 4.737 mill. kroner til 6.443 mill. kroner.

Erstatningsavsetningene for meldte (RBNS) og ikke meldte (IBNR) forsikringstilfeller utgjør 2.955 mill. kroner. Avsetningene ble styrket med til sammen 322 mill. kroner i løpet av 2016, mot 259 mill. kroner i 2015.

BRANSJEFORDELT RESULTATREGNSKAP							
NOK 1 000	Ind.rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Gruppeliv	Ulykke	Selskapets midler	Totalt
Resultatregnskap:							
Premieinntekter	494 348	934 776	4 150 803	633 769	229 891	-	6 443 587
Inntekter fra finansielle eiendeler	269 006	49 459	580 502	54 042	14 071	189	967 268
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	45 749	70 833	752 250	-	-	-	868 832
Andre forsikringsrelaterte inntekter	9 955	8 663	76 041	6 535	12 846	-	114 040
Erstatninger	-608 399	-451 101	-888 798	-406 349	-63 250	-	-2 417 897
Endring i forsikringsmessige avsetninger	-95 374	17 197	-862 349	-91 518	-18 657	89	-1 050 612
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelses-særskilt investeringsvalg	80 835	-91 197	-3 533 228	-	-	-	-3 543 590
Overskudd på avkastningsresultatet	-37 305	-1 641	-42 622	-23 446	-	-	-105 014
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-198 941	-239 521	-325 692	-89 609	-107 031	-10	-960 804
Andre forsikringsrelaterte kostnader	38	-334	-608	-5 445	-4 639	-	-10 987
RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP	-40 088	297 134	-93 701	77 979	63 231	268	304 823

Tabell 2: Forsikringsresultat, bransjefordelt resultatregnskap 2016

ENDRING FRA 2015 TIL 2016							
NOK 1 000	Ind.rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Gruppeliv	Ulykke	Selskapets midler	Totalt
Resultatregnskap:							
Premieinntekter	53 764	53 864	1 573 666	4 782	19 830	-	1 705 906
Inntekter fra finansielle eiendeler	63 487	8 842	190 795	11 654	2 847	-2 107	275 517
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	-195 380	-137 641	-192 853	-	-	-	-525 874
Andre forsikringsrelaterte inntekter	-7 378	-1 031	27 978	774	11 177	-	31 520
Erstatninger	102 943	1 232	11 652	34 117	20 574	-	170 516
Endring i forsikringsmessige avsetninger	-153 024	-15 331	-344 809	-50 300	-21 258	1 169	-583 553
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelses-særskilt investeringsvalg	179 995	112 984	-1 282 533	-	-	-	-989 554
Overskudd på avkastningsresultatet	-15 005	-1 641	-13 939	-526	-	-	-31 111
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-5 795	-19 947	-36 572	-2 841	-12 261	74	-77 341
Andre forsikringsrelaterte kostnader	202	642	-369	10 966	2 507	2	13 951
RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP	23 809	1 973	-66 984	8 626	23 417	-862	-10 023
Avkastning på selskapets midler	-	-	-	-	-	72 697	72 697
Samlet til eier før skatt	23 809	1 973	-66 984	8 626	23 417	71 835	62 676

Tabell 3: Forsikringsresultat, endring fra 2015 til 2016 i resultatregnskap

A.2.2 FORSIKRINGSRESULTAT - RESULTATANALYSE

Netto risikoresultat før oppreservering utgjorde 371,8 mill. kroner i 2016, mot 359,9 mill. kroner året før. Av risikoresultatet til fripoliser på 25,8 mill. kroner ble 13,7 mill. kroner benyttet til å styrke premiereserven i forbindelse med oppreservering til nytt dødelighetsgrunnlag og 6 mill. kroner ble avsatt til risikoutjevningfondet. Av risikoresultat i kollektiv ytelsespensjon på 29,8 mill. kroner ble 14,9 mill. kroner avsatt til risikoutjevningfondet.

BRANSJEFORDELT RESULTATANALYSE 2016 NOK 1 000	Ind.rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Gruppeliv	Ulykke	Selskapets midler	Totalt
Resultatanalyse:							
Risikoresultat	-22 290	248 417	49 606	58 647	37 471	-	371 851
Administrasjonsresultat	-44 367	28 653	-80 781	5 999	19 183	-10	-71 323
Avkastningsresultat	64 520	21 705	156 773	36 779	6 577	278	286 632
Oppreservering for økt levealder	-	-	-44 350	-	-	-	-44 350
Vederlag for rentegaranti	377	-	36 447	-	-	-	36 824
Oppreservering belastet egenkapital	-	-	-82 708	-	-	-	-82 708
Resultat til fordeling	-1 760	298 775	-34 987	101 425	63 231	268	496 926
Avsetning til/anvendelse av tilleggsavsetninger	-1 023	-	-82 401	-	-	-	-83 424
Midler tilført/overført kunder	-37 305	-1 641	-46 287	-23 446	-	-	-108 679
Resultat av teknisk regnskap	-40 088	297 134	-93 701	77 979	63 231	268	304 823
Avkastning på selskapets midler	-	-	-	-	-	211 916	211 916
Samlet til eier før skatt	-40 088	297 134	-93 701	77 979	63 231	212 184	516 741

Tabell 4: Forsikringsresultat: Bransjefordelt resultatanalyse 2016

Netto administrasjonsresultat var minus 71,3 mill. kroner mot 23,8 mill. kroner i 2015. Det ble avsatt 53,1 mill. kroner til administrasjonsreserve for uføreerstatninger under utbetaling og 20 mill. kroner til administrasjonsavsetning for nye fripoliser ved overgang til ny uførepensjon.

Netto avkastningsresultat i forhold til kundene ble 286,6 mill. kroner mot minus 77,3 mill. kroner i 2015. Bedringen i forhold til året før skyldes hovedsakelig høyere netto realiserte gevinster. Resultatet i 2016 ble belastet med 36,1 mill. kroner som følge av økt avsetning for uføreerstatninger under utbetaling ved at beregningsrenten ble redusert. Av avkastningsresultatet til fripoliser ble 30,6 mill. kroner benyttet til å styrke premiereserven i forbindelse med oppreservering til nytt dødelighetsgrunnlag. Selskapets tilleggsavsetninger ble styrket med 83,4 mill. kroner ved utgangen av 2016.

A.3 INVESTERINGSRESULTAT

Hensikten med forvaltningen i selskapet er i første rekke å maksimere avkastningen over tid innenfor et akseptabelt nivå på markedsrisiko. Det er økt faglig enighet om at en stor del av det globale fallet i rentenivået er forårsaket av strukturelle forhold og vil være vedvarende. Et lavere rentenivå svekker selskapets evne til å ta risiko, og dermed å oppnå en avkastning ut over rentenivået. Samtidig medfører det lavere rentenivået at det er viktigere å oppnå god avkastning til å dekke årlige avkastningskrav.

Selskapet følger en strategi med nokså fast strategisk allokering til ulike aktivaklasser, hvor allokeringen er kalibrert til å kunne høste langsiktige risikopremier fra ulike kilder. I tillegg til rentenivået, er det identifisert tre hovedkilder til risikopremier i selskapets investeringsstrategi. Dette er forventet meravkastning fra kreditt, eiendom og aksjer. For å kunne høste slike risikopremier, er det viktig at det totale risikonivået er bærekraftig over tid.

SB1F AS plasserer forvaltningskapitalen i aksjefond, obligasjons- og pengemarkedsfond, rentebærende papirer og eiendommer. Selskapet benytter i begrenset grad andre finansielle instrumenter. Selskapets investeringer forvaltes basert på selskapets investeringsstrategi som er godkjent av styret og revideres årlig.

INVESTERINGSRESULTATER	KOLLEKTIVPORTEFØLJEN		INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN		SELKAPSPORTEFØLJEN	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Inntekter fra investeringer i datterselskap (eiendomselskap)	243 011	205 459	0	0	53 810	43 901
Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler	436 734	443 201	130 013	-4 093	90 255	87 631
Verdiendringer på investeringer	175 334	200 285	-235 465	1 034 112	44 475	-59 662
Realisert gevinst og tap på investeringer	112 189	-157 195	974 284	364 687	2 297	15 528
SUM NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER	967 269	691 751	868 832	1 394 705	190 837	87 399
Forvaltningskostnader	-29 029	-21 601	-25 746	-10 614	-3 848	-2 240
SUM KOSTNADER FRA INVESTERINGER	-29 029	-21 601	-25 746	-10 614	-3 848	-2 240
INVESTERINGSRESULTAT	938 240	670 150	843 087	1 384 091	186 989	85 158

Tabell 5: Nedbrytning av investeringsresultater

INVESTERINGSRESULTATER PER AKTIVAKLASSE	KOLLEKTIVPORTEFØLJEN		INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN		SELSKAPSPORTEFØLJEN	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Renter						
- Pengemarked	12 284	21 043	54 074	18 049	2 451	5 593
- Norske obligasjoner	175 379	7 362	99 242	-2 537	74 258	1 540
- Utenlandske obligasjoner	64 270	14 580	33 238	-7 366	26 769	6 160
Hold til forfall	280 285	268 681	0	0	33 548	30 204
Eiendom	243 011	205 459	0	0	53 810	43 901
Aksjer						
- Norske aksjer	91 241	196 197	291 155	599 189	0	0
- Globale aksjer	100 799	-21 573	391 124	787 371	0	0
Annet	0		0		0	0
INVESTERINGSRESULTAT	967 269	691 751	868 832	1 394 705	190 837	87 399

Tabell 6: Investeringsresultater pr. aktivaklasse

Nedenfor gis en forklaring til investeringsinntektene:

Kollektivporteføljen:

Investeringsresultat for 2016 (etter forvaltningskostnader) ble 938,2 mill. kroner som er 268,1 mill. kroner mer enn 2015:

- Verdijustert avkastning ble 4,9 prosent mot 3,6 prosent i 2015. Av dette ble det bokført en avkastning på 4,0 prosent mot 2,5 prosent ett år tidligere.
- Kursreguleringsfondet økte med 175 mill. kroner og utgjorde 1,9 mrd. kroner per årsskiftet, tilsvarende 9 prosent av porteføljen.
- Alle aktivaklasser bidro positivt til det gode resultatet for 2016. Omløpsrenter med 3,3 prosent avkastning, i hovedsak drevet av et fall i kredittspreader. Aksjer med 6,3 prosent avkastning for 2016, mens anleggsobligasjoner med 4 prosent avkastning. Næringseiendom, som hadde den høyeste avkastningen blant aktivaklassene, ga 7,6 prosent avkastning i 2016.
- Forvaltningsvolumet økte med ca. 1 mrd. til 20,9 mrd. kroner.

Porteføljen for eiendom består i hovedsak av kontoreiendommer konsentrert til sentrale deler av Oslo. Verdien av eiendomsinvesteringene ble i 2016 oppregulert med 63,3 mill. kroner, som tilsvarer 1,4 prosent av bokført verdi.

Investeringsvalgporteføljen:

Investeringsresultat for 2016 (etter forvaltningskostnader) ble 843,1 mill. kroner som er 541,0 mill. kroner lavere enn 2015:

- Innen bedrifts-markedet hadde fondsporteføljen "100 % aksjer" en avkastning ved utgangen av 2016 på 7,9 prosent. Investeringsprofilene "Offensiv", "Moderat" og "Forsiktig" ga avkastning på henholdsvis 6,9 prosent, 5,7 prosent og 4,5 prosent. Avkastningen er eksklusive forvaltningskostnad.
- Innen privatmarkedet oppnådde fondsporteføljen "100 % aksjer" en avkastning på 6,2 prosent. Investeringsprofilene "Offensiv", "Moderat" og "Forsiktig" ga avkastning på henholdsvis 5,4 prosent, 4,6 prosent og 3,7 prosent. Avkastningen er inklusive forvaltningskostnad.
- De særskilte investeringsvalgporteføljene utgjorde 17.412 millioner kroner ved utgangen av 2016. Gode resultater og en gjennomarbeidet og troverdig forvaltningsfilosofi har truffet godt i flyttemarkedet, og veksten i bestand utgjorde hele 28 prosent for året under ett.
- I forbindelse med årsskriftet 2015/2016 ble de særskilte investeringsvalgporteføljene valutasekret.

Selskapsporteføljen:

Investeringsresultat for 2016 (etter forvaltningskostnader) ble 187 mill. kroner som er 101,8 mill. kroner mer enn 2015:

- Avkastning for selskapsporteføljen ble 4,1 prosent mot 2,1 prosent året før.

- Porteføljen utgjorde 6,1 mrd. kroner per årsskiftet, opp fra 4,6 mrd. kroner ett år tidligere. Økningen skyldes i hovedsak et opptak av ansvarlig lån i desember 2016 på 1 mrd. kroner for å styrke selskapets kapital.

Avkastningsbidragene målt i kroner er noe ulikt fordelt mellom de ulike porteføljene. Dette skyldes i første rekke ulikheter i størrelse for hver av de enkelte porteføljene, men også ulik allokering mellom porteføljene. For investeringsvalg, som har høy allokering til aksjefond, vil aksjeavkastningen ha mest å si for avkastningen. Bidragene mellom renter, kreditt, eiendom og aksjer er derimot jevnere fordelt i kollektivporteføljene. I selskapsporteføljen er renter, kreditt og eiendom viktige drivere, mens det ikke er allokering mot aksjer. Investeringsvalgporteføljene har på sin side ingen eksponering mot eiendom.

Selskapet har en liten del av investeringsporteføljen investert innen verdipapiriserte investeringer og disse er videre investert i renteporteføljen og er av typen Asset backed securities. Totalt sett står disse investeringene for 0,5 prosent (134 mill. kroner) av investeringsporteføljen og ansees derfor å ha liten påvirkning for porteføljens risiko og avkastning. Investeringsstrategien legger opp til god diversifisering og høye krav til kvaliteten på investeringene, der blant annet rating er viktig input i vurderingene.

B. SYSTEM FOR RISIKOSTYRING OG KONTROLL

Dette kapittelet gir en beskrivelse av mål og rammeverk for risikostyringssystemet samt strukturen i selskapets administrasjons-, ledelses- og kontrollorgan, herunder roller, kontrollfunksjon og arbeidsgrupper/forum.

B.1 SYSTEM FOR RISIKOSTYRING OG KONTROLL

Risikostyringen i SB1F AS skal støtte opp under selskapets strategiske utvikling og måloppnåelse. Risikostyringen skal sikre finansiell stabilitet og forsvarlig kapitalforvaltning. Dette skal oppnås gjennom en risikoprofil kjennetegnet av:

- En sterk risikokultur med høy bevissthet om risikostyring
- En optimal kapitalallokering i henhold til selskapets strategi
- Tilstrekkelig tilgjengelig kapital ut fra vedtatt risikoprofil

Målene for risikostyringen innebærer blant annet at risikostyringen skal bidra til trygghet for kunden, samt høyest mulig avkastning for kunde og eier innenfor et akseptabelt risikonivå. Risikonivået skal stå i samsvar med selskapets risikoappetitt som besluttes av styret. Videre er det et mål å minimere den operasjonelle risikoen og ha god forståelse for den risiko selskapet er eksponert mot, og dermed være i stand til å vurdere om risikoeksponeringen er rimelig i forhold til risikobærende evne.

Risikostyringen skal med andre ord bidra til å sikre at etablerte handlingsregler er i overensstemmelse med selskapets risikotoleranse. God risikostyring innebærer styring og kontroll av risikobildet i alle prosesser og ledd i virksomheten. Kontrollaktivitetene skal sikre at definerte risikogrenser overholdes, og at eksisterende risikobilde er godt kommunisert i organisasjonen.

Systemet for risikostyring og kontroll i SB1F AS har til formål å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for styring og kontroll og bidra til å bygge opp om selskapets langsiktige ambisjon om å være attraktiv for kundene og bankene.

Styret har utarbeidet et rammeverk av policyer for SB1F AS som fastsetter hovedprinsipper og ansvar for risikostyringen og internkontroll.

Selskapets system for risikostyring og internkontroll vurderes å være godt tilpasset selskapets risikobilde. Risikostyringssystemet er gjenstand for kontinuerlig videreutvikling. Spesielt har innføringen av Solvens II og forberedelsene til dette medført en vesentlig økt profesjonalisering av selskapets risikostyring.

B.1.1 RAMMEVERK FOR RISIKOSTYRING

Selskapets rammeverk for risikostyring er bygget opp omkring en modell med tre forsvarslinjer:

Første forsvarslinje: Leder av forretnings- og støtteområdene har ansvaret for den daglige risikostyringen. De skal til enhver tid påse at risikostyringen og risikoeksponeringen er innenfor de rammer og overordnede styringsprinsipper som er besluttet av styret eller administrerende direktør.

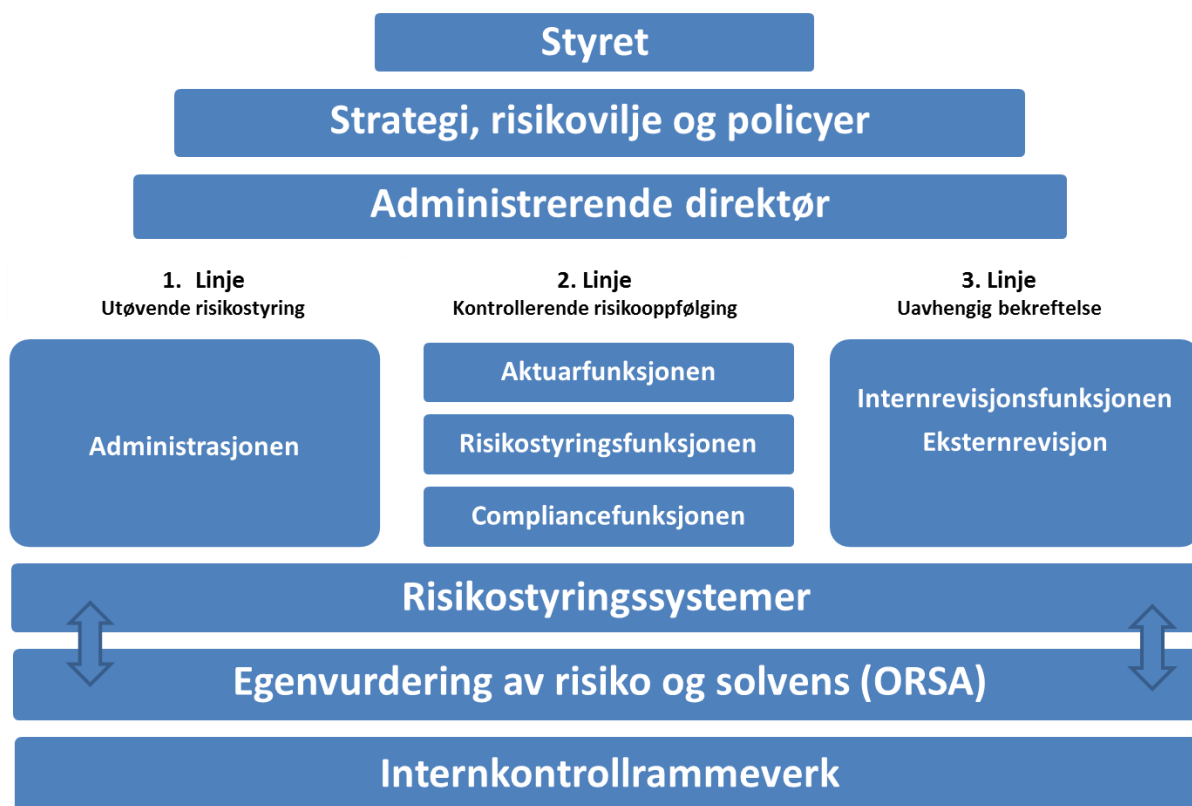
Andre forsvarslinje: Kontrollfunksjonene består av risikostyringsfunksjonen, compliancefunksjonen og aktuarfunksjonen med tilhørende ansvarsområder. Som andre forsvarslinje skal funksjonene understøtte styret og ledelsens ansvar.

Tredje forsvarslinje: Internrevisjonen overvåker at risikostyring og internkontroll er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt.

Det er førstelinjes ansvar å sikre overenstemmelse med gjeldende regelverk, videre er det styrets og ledelsens ansvar å fatte konklusjoner og iverksette tiltak med bakgrunn i kontrollfunksjonenes funn.

Risikostyringsfunksjonen og compliancefunksjonen i SB1F AS er organisert i et eget forretningsområde under Administrerende direktør. Avdelingen ledes av Chief Risk Officer (CRO) i SB1F AS. Risikostyringsfunksjonen og compliancefunksjonen har direkte tilgang til styret og ledelsen uavhengig av øvrige rapporteringslinjer og organisasjonsform. I tillegg rapporterer risikostyringsfunksjonen og compliancefunksjonen sentrale risikoparametre til CRO i SB1G AS.

Aktuarfunksjonen er organisert uavhengig av forretningsområdene som en egen enhet direkte under Administrerende direktør. I tillegg skal aktuarfunksjonen holde CRO i SB1G AS orientert om vesentlige forhold innen aktuarfunksjonens ansvarsområde. Aktuarfunksjonen har direkte tilgang til styret og ledelsen uavhengig av øvrige rapporteringslinjer og organisasjonsform.



Figur 1: Rammeverk for risikostyring

Det er selskapets medarbeidere som utøver den daglige risikostyringen. Det er etablert rutiner og prosessbeskrivelser som skal veilede medarbeiderne i å utøve arbeidsoppgavene. Videre er det etablert kontrollsystemer som skal bidra til å redusere risiko for feil.

B.1.2 ROLLER OG ANSVAR

Styret har det overordnede ansvaret for selskapets system for risikostyring og internkontroll. Styret fastsetter strategi, selskapets risikotoleranse, samt policyer og rammeverk for systemet for risikostyring i selskapet. Selskapet har etablert de fire kontrollfunksjonene under Solvens II, bestående av en aktuarfunksjon, risikostyringsfunksjon, compliancefunksjon, samt en internrevisjonsfunksjon. Kontrollfunksjonene er organisert uavhengig av driftsrelaterte oppgaver, og har direkte rapporteringslinje til selskapets styre og ledelse. Videre er det etablert ulike komiteer for å sikre betryggende prosesser knyttet til selskapets risikostyring. Nedenfor gjengis ansvarsforhold knyttet til systemet for risikostyring samt hensikten med de ulike komiteene.

Administrerende direktør

Administrerende direktør har ansvaret for å:

- Etablere målsetninger for risikostyringen som er i samsvar med virksomhetens definerte risikotoleranse og kapitalmål
- Ivareta og følge opp at det er etablert en forsvarlig risikostyring etter retningslinjer fastsatt av styret
- Ivareta og følge opp selskapets risikostatus og risikoutvikling mot vedtatte risikostrategiske måltall og forretningsstrategi
- Ivareta og følge opp at risikostyringen blir dokumentert, gjennomført og overvåket på en forsvarlig måte
- Håndtere risiko gjennom risikomåling, analyser og vurderinger, samt handlingsplaner
- Sikre at rapporteringsplikten til styret er i samsvar med lover, forskrifter, vedtekter og prinsipper
- Iverksette passende informasjonstiltak, slik at ansatte i virksomheten kan ivareta sitt ansvar
- Implementere og gjennomføre vedtatte compliance tiltak i organisasjonen

Chief Risk Officer (CRO)

CRO har ansvaret for å:

- Ha oversikt over selskapets risikostatus og utvikling mot vedtatte risikostrategiske måltall og forretningsstrategi
- Sikre at selskapet følger lover og forskrifter innenfor sitt ansvarsområde
- Sikre at risikostyringsprosessen er hensiktsmessig og effektiv
- Overvåke at risikostyringssystemer implementeres, benyttes, følges opp og dokumenteres i samsvar med lover, forskrifter, strategi/policy og rutiner
- Sikre at selskapet følger de føringer som gis fra morselskapet knyttet til risikostyring, herunder å bidra med nødvendig informasjon til ORSA beregninger i SBIG
- Rapportere status på selskapets risiko til administrerende direktør og styret

Aktuarfunksjonen

Aktuarfunksjonen har ansvar for følgende hovedområder gitt i Solvens II regelverket:

- Prosess for fastsettelse av forsikringstekniske avsetninger til Solvens II formål
- Uttale seg om selskapets retningslinjer for tegning av forsikringer
- Uttale seg om selskapets reassuranseprogram
- Bidra til en effektiv implementering av selskapets risikostyringssystem
- Aktuarfunksjonens rapport til styret og ledelse

I tillegg er aktuarfunksjonen tillagt enkelte tilleggsoppgaver. Aktuarfunksjonen utarbeider minst årlig en rapport til styret og ledelsen i selskapet som dekker ansvarsområdene til aktuarfunksjonen.

Risikostyringsfunksjonen

Risikostyringsfunksjonen har ansvar for å:

- Koordinere og utøve kontroll med risikostyringsaktiviteter og kjerneprosesser innenfor risikostyring

- Måle og vurdere den overordnede risikosituasjonen
- Påse at det eksisterer prosesser for å identifisere fremtidige risikoer
- Støtte styret og administrasjonen med å etablere og gjennomføre en effektiv risikostyring, herunder utarbeide ad-hoc analyser
- Overvåke risikostyringssystemet
- Utarbeide plan over risikostyringsaktiviteter
- Videreutvikle rammeverk og system for risikostyring i SB1F AS
- Ha et bredt og helhetlig syn på den risikoen selskapet påtar seg
- Rapportering av selskapets kapitalstatus, herunder stresstester, til myndighetene og selskapets ledelse
- Gjennomføre og utvikle ORSA prosessen etter retningslinjer fra styret
- Utarbeide risikoreporter til styret og ledelsen

Compliancefunksjonen

Selskapets compliancefunksjon skal påse at selskapet etterlever og følger opp relevante lover, forskrifter, bransjestandarder, og interne retningslinjer.

Compliancefunksjonen er ansvarlig for:

- Nytt regelverk eller endringer i eksisterende regelverk fanges opp og kommuniseres til gjeldende ansvarsområder i selskapet
- Effektive prosesser for etterlevelse av gjeldende regelverk som er etablert følges opp
- Det gjennomføres kontroller av etterlevelse
- At det etableres et hendelsesregister
- Complianceforhold rapporteres til administrerende direktør, styret og til compliancefunksjonen i SB1G AS(morselskapet)
- Det gjennomføres lederbekreftelse/ internkontrollgjennomgang
- Det utarbeides en plan over complianceaktiviteter
- Det etableres og gjennomføres et complianceforum hvor complianceansvarlige fra de ulike forretningsområder møtes.

Internrevisjonsfunksjonen

Internrevisjonen er en uavhengig kontroll- og rådgivningsfunksjon som skal bidra til at organisasjonen på en effektiv og tilfredsstillende måte når sine mål. Internrevisjonen utføres på oppdrag av styret og utføres av eksterne aktører. Internrevisjonen gir råd til ledelsen om selskapets risikostyring og rapporterer direkte til styret.

Styret har vedtatt en instruks for internrevisjonens arbeid. I henhold til denne instruks skal det årlig utarbeides en revisjonsplan for selskapet. Formålet med den årlige internrevisjonsplanen er å sikre at internrevisjonen kan gi en dekkende vurdering av selskapets governance, risikostyring, compliance og internkontroll slik instruks for internrevisjonen og regelverket krever. Dette krever at alle risikofylte områder gjennomgås planmessig. Videre skal internrevisjonsplanen sikre at den ivaretar styrets behov.

Gjennom internrevisjonens årsplan implementeres styrets føringer i instruks for internrevisjonen. Internrevisjonsplanen skal gi styret nødvendig grunnlag til å kunne fatte beslutninger knyttet til internrevisjonens prioriteringer, ressursbruk og kompetanse. Revisjonsplanen inneholder derfor en

beskrivelse av hvilke internrevisjonsaktiviteter og -prosjekter som prioriteres, ressursomfang og en presentasjon av internrevisjonsteamet, deres kompetanse og erfaringsbakgrunn.

Revisjonsplanen utarbeides hvert år basert på internrevisjonens risikovurdering, samt mottatte innspill fra ledelsen. Planen skal sikre at sentrale risikoer og utfordringer i forhold til virksomhetens mål og strategier dekkes.

Internrevisjonen utfører en rekke revisjonsprosjekter hvert år, hvor det utarbeides en rapport for hvert prosjekt som gjengir de vesentligste funn og anbefalinger. Funnene og anbefalingene følges opp av selskapet i et eget risikostyringsverktøy.

B.1.3 FORUM OG KOMITEER

Risikostyringsforum

Risikostyringsforum (RSF) har som formål å sikre god og enhetlig styring av markeds-, likviditets-, operasjonell- og forsikringsrisiko i selskapet. RSF diskuterer blant annet risikostyringsstrategier, handlingsregler, balansestyring, kontrollaktiviteter og compliance. RSF skal bidra til å sikre at etablerte handlingsregler er i overensstemmelse med selskapets risikoappetitt. Forumet avholder månedlige møter, alle saker vedrørende risikostyring behandles i forumet før sakene løftes til selskapets styre.

RSF består av deltagere fra forvaltning, produkt, aktuar, risikostyring, compliance og SB1G AS.

Reserveringskomité

Reserveringskomiteen skal behandle selskapets erstatningsavsetninger og utbetalingsreserve og andre forsikringstekniske avsetninger til regnskapsformål

Formålet med reserveringskomiteen er å sikre uavhengighet mellom utøvende og kontrollerende aktuar slik at flere enn aktuar er involvert i reserveringen, samt å sikre at virksomheten har tilstrekkelig forståelse for nivået på de forsikringstekniske avsetningene og hvordan dette gjensidig påvirker andre deler av forsikringsvirksomheten

Reserveringskomiteen har blant annet ansvar for å vurdere vesentlige forutsetninger knyttet til reservering.

Pris- Produkt- og Vekstforum (PPV)

Forumet er et beslutende forum for pris-, produkt- og vekstiltak. Hensikten er å sikre innfrielse av selskapets produktlønnsomhetsmål, vekstmål samt støtte selskapets strategi og ambisjon.

PPV består av områdeledere og mellomledere for henholdsvis Salg og Marked PM og BM, ledere for produktavdelinger, samt områdeleder for CRM og Kundedialog. Ansvarlig for aktuarfunksjonen, risikostyringsfunksjonen og compliancefunksjonen har møterett.

Forvaltningsforum

Forvaltningsforum er et forum for informasjonsdeling, kompetanseutveksling og drøftelser i forvaltningsmessige forhold. Forvaltningsforum består av administrerende direktør, CFO, CRO, CRO i SB1G AS og sjeføkonom i SB1G AS. Deltagere fra Forsikringsforvaltning, risikostyringsfunksjonen, compliancefunksjonen og aktuarfunksjonen har møterett. Forvaltningsforum ledes av CFO. Det avholdes månedlige møter.

Forvaltningsforum har som oppgave å:

- Orienterer om rammebetingelsene i markedene og forventet utvikling, herav nye eller endrede rammebetingelser for forsikrings- eller pensjonsprodukter
- Orienterer om utviklingen i forvaltermarkedet, om nye trender og produkter

- Orienterere om overordnede føringer og legge frem til diskusjon forslag til endringer i investeringsstrategien
- Orienterere om resultatet av selskapets investeringsvirksomhet
- Orienterere om forvalternes oppnådde resultater og markedssyn, og påvirkning dette har på porteføljene
- Innhente ledelsens/konsernets syn på risikobærende evne
- Rapportere compliance og risiko i porteføljene

Complianceforum

Selskapet har etablert et Complianceforum. Forumet ledes av compliancefunksjonen, og består av deltagere fra alle selskapets forretningsområder, i tillegg til representanter fra SB1G AS. Forumet møtes minimum kvartalsvis. Forumets formål er å fordele ansvaret for, - og sikre fremdrift i implementering av nye/ endrede lover i organisasjonen, samt rapportere compliance status til selskapets risiko/compliance-rapport, og til morselskapet.

Compliance og sikkerhetsforum i SB1G med datterselskap

Formålet med forum for compliance og sikkerhetsforum i SB1G med datterselskap er å koordinere samarbeidet knyttet til risikostyring samt gjennomgå status vedrørende risiko for selskapet. Videreutvikling av risikostyringsområdet diskuteres også. Compliance ansvarlige i hvert datterselskap samt compliance ansvarlig i SB1G møter i forumet. Forumet avholder kvartalsvise møter.

B.1.4 GODTGJØRING

SB1F AS er underlagt en felles godtgjørelsesordning gjennom SB1G AS som minimum årlig vedlikeholdes og godkjennes av styret. Selskapets praktisering av godtgjørelsesordningen gjennomgås årlig av selskapets internrevisjon.

Selskapet avviklet individuelle bonusordninger med virkning fra 1. januar 2015. Utsatt bonus for tidligere år er utbetalt til ledende ansatte i 2016 og vil bli utbetalt i 2017 og 2018 i henhold til Finansdepartementets forskrift vedrørende godtgjørelse i finansinstitusjoner. Den utsatte bonusutbetalingen er relatert til avkastning på syntetiske egenkapitalbevis basert på utvalgte egenkapitalbevis og aksjer i SpareBank 1 Gruppens eierbanker. Styret tar årlig stilling til om det er forhold som tilsier at det ikke bør utbetales utsatt bonus. Bonus til kapitalforvalterne er avgrenset og kan utgjøre inntil 4 månedslønner.

Ved fratredelse initiert av selskapet og før oppnådd pensjonsalder, har Administrerende direktør og ledende ansatte avtale om etterlønn i 12 måneder etter avtalt oppsigelsesperiode på 6 måneder. I gjeldende avtale for Administrerende direktør er det regulert at stillingens pensjonsalder for alderspensjon i dag er 67 år og stillingens førtidspensjonsalder er 62 år. Førtidspensjonen tilsvarer 70 prosent av avtalt årslønn på fratredelsestidspunktet. Etter 67 år er pensjonen i henhold til selskapets ordinære pensjonsordning. Rett til førtidspensjon er betinget av at Administrerende direktør er ansatt i selskapet ved fylte 62 år og gir således ikke rett til delvis opptjening.

Honorar til styrets leder og styremedlemmer for 2016 er fastsatt av representantskapet i SB1F AS. Styremedlemmer har ingen form for variabel godtgjørelse.

B.2 KRAV TIL EGNETHET

Selskapet følger egne retningslinjer for egnethetsvurdering av personer som innehar sentrale funksjoner for å sikre at foretaket styres på en mest mulig effektiv og profesjonell måte.

I retningslinjene for egnethet er det oppgitt hvem som er ansvarlig for å utføre egnethetsvurderingene for de ulike sentrale funksjonene. Det er videre beskrevet prosess og ansvarsfordeling for forhåndsvurdering, meldeplikt, oppbevaring og oppfølging for egnethetsvurderinger.

Selskapets HR-funksjon er utførende, og støtter styrets leder, og administrerende direktør i arbeidet med egnethetsvurderinger av sentrale funksjoner som er oppgitt i retningslinjene. Følgende er HRs oppgaver:

- Forberede saker herunder innhente relevant dokumentasjon til bruk i vurderingen av personers egnethet
- Før ansettelse innhente relevant dokumentasjon
 - Skjema fra Finanstilsynet
 - Politiattest som ikke er eldre enn 3 måneder
- Sørge for at egnethetsvurderingen av personer blir meldt til Finanstilsynet
- Sørge for å sende særskilt melding til Finanstilsynet for alle personer som skal egnethetsvurderes i tilfeller der de ikke lengre oppfyller kravene for egnethet. Meldingen skal inneholde informasjon om hvorfor personen er skiftet ut.
- Oppbevare innhentet informasjon og vurderinger på forsvarlig måte i HR-systemet
- Foreta ny egnethetsvurdering hvert 4. år

Krav til kompetanse for de ulike kontrollfunksjonene er definert gjennom egne policyer for de ulike funksjonene.

B.3 RISIKOSTYRINGSSYSTEMET

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig risikostyringsprosess er den bygget opp omkring seks elementer:

1. Risikostyringsstrategier
2. Kontrollmiljøet
3. Risikoidentifikasjon
4. Risikoanalyse
5. Overvåking / oppfølging
6. Rapportering

De seks hovedelementene som utgjør risikostyringsprosessen i selskapet inngår som en del av selskapets prosess for egenvurdering av risiko og solvens (ORSA). ORSA prosessen i selskapet beskrives nærmere i kapittel B.3.2.

Risikostyringsstrategier

Risikostyringen skal sikre at selskapet styrer risikoene det står overfor i samsvar med styrevedtatte prinsipper, slik at samlet risikoeksponering er i tråd med styrets overordnede risikovilje. Risikostyringsstrategiene skal:

- Gjenspeile selskapets overordnede mål og strategier
- Være en integrert del av selskapets løpende aktiviteter
- Stå i forhold til selskapets risikobærende evne og risikoappetitt

Følgende prinsipper skal legges til grunn ved valg av kontroll- og styringstiltak:

- Det skal foreligge en oppdatert dokumentasjon over hvilke kontroll- og styringstiltak som er etablert med henvisning til eventuelle instruksjer, fullmakter og arbeidsbeskrivelser

- Ved endringer eller introduksjon av nye produkter og rutiner av vesentlig betydning skal det foreligge en dokumentasjon over hvilke kontroll- og styringstiltak som er etablert med henvisning til eventuelle instruksjoner, fullmakter og arbeidsbeskrivelser før dette igangsettes
- Ved etablering av kontroll- og styringstiltak bør det legges til grunn en kostnads- og nytteberegning der den relative kostnaden for innføringen av kontroll- og styringstiltakene skal vurderes opp mot den fremtidige nytten av tiltakene

Kontrollmiljøet

Kontrollmiljøet i selskapet omfatter menneskene i organisasjonen (deres individuelle egenskaper og integritet, verdigrunnlag og etikk), organiseringen av selskapet, ledelsesfilosofi og lederstil (eksempelvis dynamisk styring). God risikostyring krever et solid kontrollmiljø. Følgende prinsipper skal legges til grunn:

- Verdigrunnlag / etiske retningslinjer:
 - Det skal være etablert et tydelig verdigrunnlag og etiske retningslinjer som skal være godt kommunisert i hele organisasjonen
- Personalpolitikk / kompetanse:
 - Personalpolitikken skal gi informasjon om de forventninger som stilles til den enkelte ansatte når det gjelder integritet, etisk adferd og kompetanse. Ved rekruttering av medarbeidere skal selskapet prioritere faglig og personlig egnethet i forhold til den stillingen som skal besettes
- Kontroll- og styringsstruktur:
 - Styring og kontroll omfatter alle prosesser og kontrolltiltak som er iverksatt av selskapets ledelse for å sikre en effektiv forretningsdrift og gjennomføring av selskapets strategier. Selskapet legger vekt på en kontroll- og styringsstruktur som fremmer målrettet og uavhengig styring og kontroll

Risikoidentifikasjon

For å kunne nå selskapets vedtatte målsettinger og strategiske utvikling er det en forutsetning at styret og ledelsen kjenner selskapets risikobilde, slik at det kan velges målrettede risikostyringsstrategier. Grunnlaget for selskapets risikobilde dannes gjennom risikoidentifikasjon. Prosessen for risikoidentifikasjon er fremoverskuende og en integrert del av selskapets strategiprosess. Risikoidentifikasjonen skal dekke alle vesentlige risikoer selskapet står overfor. Risikoidentifisering oppsummeres i den årlige egenvurderingen av risiko og solvens, se kapittel B.3.2.

Egenvurderingen skal bidra til å:

- Øke fokuset på risikoer selskapet står overfor, og fremme mulige tiltak for å redusere uønsket risiko
- Sikre at samtlige avdelinger involveres i identifisering av risikoer, og arbeidet med risikoreducerende tiltak

Ved endringer eller etablering av nye produkter og rutiner av vesentlig betydning skal det gjennomføres en risikoidentifikasjon før disse tilbys eller etableres.

Risikoanalyse

Risikoanalyse danner grunnlaget for hvordan selskapet skal forstå og styre risikoene. Dette betyr blant annet at alle vesentlige risikoer i størst mulig grad skal kvantifiseres. Kvantifiseringen skal være basert på anerkjente metoder for måling av risiko.

Kvantifisering av alle risikogrupperne nedenfor, og en oppsummerende diskusjon av risikoene inngår i selskapets årlige ORSA prosess hvor Pilar 1 og 2 beregninger ligger til grunn:

- Markedsrisiko
- Motpartsrisiko
- Forsikringsrisiko
- Likviditetsrisiko
- Operasjonell risiko
- Compliancerisiko
- Strategisk og forretningsmessig risiko

For å sikre at resultatene fra kvantifiseringen av risiko er hensiktsmessig utføres også sensitivitets- og scenarioanalyser.

Oppfølging og overvåking

Risikostyringsprosessen følges opp løpende. Oppfølgingen av de viktigste risikoene skal være del av den løpende virksomheten. I tillegg skal ledelsen og internrevisjonen utføre periodiske evalueringer. Formålet med oppfølgingen er å vurdere hvor effektiv prosessen for risikostyring er over tid, samt sikre at nødvendige handlinger eller endringer blir gjennomført.

SB1F AS beredskapsplan er bygget opp omkring ulike nivåer med hensyn til vurdering av alvorlighetsgrad i forhold til avvik mellom kapitalnivå og faktisk kapitalbehov. Det er skissert ulike tiltakskrav avhengig av hvilken situasjon som har oppstått i forhold til brudd på det etablerte kapitalnivået.

Rapportering

Risikorapportering i SB1F AS har som formål å sikre at alle relevante organisasjonsnivåer har tilgang på tilstrekkelig, pålitelig og relevant risikoinformasjon. Dette skal sikre at alle organisasjonsnivåer har en oversikt over aktuell risikoeksponering og eventuelle svakheter i risikostyringsprosessen. Rapporteringen skal danne grunnlaget for den videre oppfølgingen og overvåkingen av risikoeksponeringen og risikostyringsprosessen i selskapet.

Resultatet fra selskapets risikostyringsprosesser rapporteres kvartalsvis til styret og ledelsen.

B.3.1 RISIKOSTYRINGSFUNKSJONEN

Sammen med de øvrige kontrollfunksjonene inngår risikostyringsfunksjonen i SB1F AS' modell med tre forsvarslinjer. Risikostyringsfunksjonen er organisert slik at den er uavhengig fra løpende driftsrelaterte oppgaver, men har møterett i viktige beslutningsfora i SB1F AS.

Risikostyringsfunksjonen har oppgaver knyttet til å koordinere og utøve kontroll med selskapets risikostyringsaktiviteter og kjerneprosesser innenfor risikostyring, påse at det eksisterer prosesser for å

identifisere fremtidige risikoer, videreutvikle rammeverk og system for risikostyring og gjennomføre og utvikle selskapets ORSA-prosess.

Gjennom måling og vurdering av den overordnede risikosituasjonen overvåkes selskapets totale risikobilde. Risikostyringsfunksjonen arbeider systematisk og risikobasert etter funksjonens årsplan. Risikostyringsfunksjonens årsplan behandles årlig av selskapets styre, og det rapporteres kvartalsvis status til ledelse og styret.

B.3.2 EGENVURDERING AV RISIKO OG SOLVENS (ORSA)

ORSA består av en fastsatt prosess for å definere, vurdere og styre selskapets risiko og solvensposisjon. Prosessen skal minimum gjennomføres årlig eller ved vesentlig endring i selskapets risikoprofil. Hovedformålet med ORSA prosessen er å fastsette selskapets faktiske kapitalbehov og mål i forhold til selskapets spesifikke risikoprofil og styrets risikotoleranse. Risikotoleransen skal gi uttrykk for ønsket risikonivå for at selskapet skal tåle ventede og uventede tap, hensyntatt selskapets strategier, forretningsplaner og risikoeksponering.

ORSA er helheten av de prosesser og prosedyrer som benyttes for å:

- Identifisere, vurdere, overvåke, styre og rapportere risikoer som selskapet er eller kan bli eksponert for
- Avgjøre nødvendig kapital for å sikre at overordnede solvenskrav overholdes til enhver tid

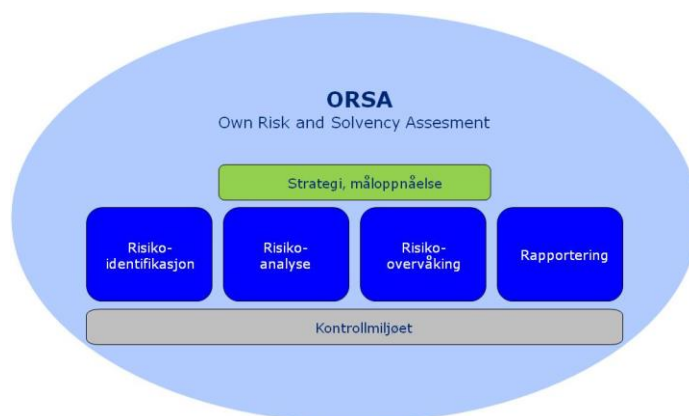
ORSA er integrert som en del av selskapets risikostyringssystem og inngår i strategiske beslutninger. Dette for å sikre effektiv risikostyring og integrasjonen mellom strategier, risikostyring og kapitalplanlegging, og vil bidra til økt forståelse av selskapets risikoeksponering.

ORSA prosessen sikrer at selskapets styre og ledergruppe har en høy bevissthet rundt de risikoer som selskapet er eksponert mot, samt kontroll over tåleevnen selskapet har for å motstå eventuelle tilbakeslag/finansielle krisesituasjoner. Resultatene fra ORSA prosessen samles til en ORSA rapport som godkjennes av selskapets styre og rapporteres årlig til Finanstilsynet.

Styret i SB1F AS har det overordnede ansvaret for ORSA i selskapet, og legger premissene for gjennomføringen.

Risikostyringsfunksjonen har hovedansvaret for å koordinere gjennomføring av prosessen herunder gi styret nødvendig og tilstrekkelige beslutningsinformasjon.

ORSA-prosessen kan sees på som en løpende risikostyringsprosess som pågår gjennom året, og omfatter alle elementer vesentlige elementer knyttet til selskapets risikostyring og internkontroll.



Figur 2: ORSA prosessen

De ulike stegene i selskapets ORSA prosess følger av nedenstående liste som utgjør de elementer som minimum skal inngå i ORSA rapporten.

1. Fastsettelse av en plan for ORSA
2. Vurdering av virkelig risiko og kapitalkrav (risikojustert kapitalbehov)
3. Vurdering av styring og kontroll
4. Solvensposisjon i fremskrivningsperiode (inklusive sensitiviteter)
5. Solvensposisjon ved ulike nedgangsscenarioer, inklusive sensitiviteter (scenario og stresstesting)
6. Kapitalplanlegging
7. Vurdering av risikotoleranse og kapitalmål
8. Utarbeidelse av ORSA-rapport og dokumentasjon
9. Godkjenning av ORSA-rapport og kvalitetskontroll

B.4 INTERNKONTROLLSYSTEM

Selskapet har et omfattende internkontrollsystem som inkluderer risikoworkshop i ledergruppen og de ulike forretningsområdene, stikkprøvekontroller, revisjoner, hendelsesrapportering og et system for oppfølging av forbedringstiltak. I tillegg gjennomfører selskapet en internkontroll årlig for å bekrefte kvaliteten på etablerte prosesser og kontrolltiltak.

Selskapet gjennomfører årlig en egenvurdering av styring og kontroll i forbindelse med internkontrollprosessen. Det skal årlig gjennomføres en risikokartlegging i forretningsområdene hvor fokuset er å identifisere samt vurdere sentrale risikoer for den enkelte enheten. På bakgrunn av gjennomgangen utarbeides relevante tiltak som følges opp løpende gjennom året. Risikoene følges opp gjennom året og status rapporteres kvartalsvis til styret. I tillegg gjøres en vurdering av administrativ risiko, som inkluderer det operative arbeidet med risikoidentifikasjon, risikovurdering, gap - analyse, og tiltaksidentifisering. Vurderingene gjøres med særlig fokus på å avdekke svakheter i kontrollmiljøet, mangler i innarbeidede kontrolltiltak, mangler i kompetanse og sentrale IT- risikoer. Internkontrollen rapporteres hovedsakelig gjennom den årlige lederbekreftelsen, og det enkelte forretningsområdets arbeid med tiltak følges opp gjennom året av compliancefunksjonen.

Det gjennomføres også en kartlegging av kvaliteten i sentrale IT prosesser. Formålet er å kartlegge hvorvidt selskapet oppfyller offentlige pålegg som har basis i Finanstilsynets IKT forskrift, samt Personopplysningsloven med tilhørende forskrifter. Gjennomgangen baseres på CobiTs 34 beskrevne IT prosesser og gjennomføres ved at de mest forretningskritiske systemer angis i rangert orden. Risikovurderingen gjennomføres basert på IT-systemenes tilstand samt etablerte kontrolltiltak rundt systemet. En vurdering av oppfyllelse av personopplysningslovens IKT krav inngår i gjennomgangen.

Alle vesentlige oppfølgingspunkter fra internkontrollprosessen og revisjonsrapporter følges opp og dokumenteres.

Compliancefunksjonen inngår i SBIF AS' modell med tre forsvarslinjer og er plassert som en andrelinjefunksjon sammen med de øvrige kontrollfunksjonene. I utøvelsen av sine daglige oppgaver er compliancefunksjonen uavhengig av ledelse og andre virksomhetsområder i selskapet. Andre funksjoner i SBIF AS kan ikke instruere compliancefunksjonen om hvordan oppgavene skal utføres og hvordan funksjonen skal allokere sine ressurser med hensyn til hvilke deler av selskapet funksjonen til enhver tid skal kontrollere.

Compliancefunksjonen har oppgaver knyttet til kontroll av selskapets etterlevelse, jevnlig vurderinger av etablerte rutiner og retningslinjer, og forebyggende råd og veiledning om selskapets forpliktelser knyttet til de rettslige rammebetingelsene som regulerer virksomheten. Compliancefunksjonen påser og bidrar til at selskapets interne kontrollsystemer og rutiner sikrer en forskriftsmessig, forsvarlig og effektiv drift. Gjennom stikkprøvekontroller, råd og veiledning bidrar compliancefunksjonen til å avdekke risikoområder som bør forbedres. Compliancefunksjonens aktiviteter og ressursallokering er

vurdert ut fra en risikovurdering basert på risikoworkshops i selskapets forretningsområder, tidligere erfaringer og funn, internrevisjonens rapporter, lederbekreftelse og internkontrollgjennomgang. Compliancefunksjonen har møterett i viktige beslutningsfora i SB1F AS.

Compliancefunksjonen har en direkte rapporteringslinje til selskapets styre og ledelse. Det utarbeides kvartalsvise rapporter som sendes til ledelsen og selskapets styre.

B.5 INTERNREVISJONFUNKSJONEN

Selskapets styre har vedtatt policy/retningslinjer for internrevisjonens arbeid. Retningslinjene omfatter mandat, rettigheter og plikter for internrevisjonsfunksjonen. Funksjonen skal ha tilgang på all relevant informasjon samt rapportere direkte til selskapets styre og ledelse. Mandatet til internrevisjonen er å gi en uavhengig vurdering av kvaliteten og effektiviteten i selskapenes governance, risikostyring og internkontroll, samt etterlevelse av gjeldende lover og regler.

Videre er det definert kompetanse- og ressurskrav for funksjonen for å sikre en velfungerende kontrollfunksjon.

Internrevisjonsfunksjonen er ytterligere beskrevet i kapittel B.1.2.

B.6 AKTUARFUNKSJONEN

Aktuarfunksjonen er beskrevet i kapittel B.1.2.

B.7 UTKONTRAKTERING

SB1F AS skal ha en effektiv prosess som skal sikre tilfredsstillende etterlevelse av regelverk, og at selskapet ikke påføres tap eller sanksjoner som følge av ekstern aktørs brudd på avtaler og regler knyttet til utkontraktering. Dette skal skje gjennom:

- Et tydelig definert ansvarsforhold for alle utkontrakterte tjenester/system
- Avtaler med utkontraktører som er tydelig i forhold til ansvar og forventning, samt muliggjør innsyn, og sanksjoner i tilfelle brudd
- Å sikre at leverandøren har etablert tilfredsstillende internkontrollsystemer, herunder beredskapsplaner
- En effektiv og sikker rapportering av nødvendig data fra leverandøren til SB1F AS
- En effektiv prosess for å følge opp og rapportere etterlevelsen av avtalen

Før utkontraktering foretas skal det gjennomføres en behovsanalyse for å vurdere om prosessen eller funksjonen som er tenkt utkontraktert skal håndteres internt. Før en eventuell avtaleinngåelse skal det gjennomføres en vurdering av potensielle leverandører av tjenesten samt en risiko -og lønnsomhetsvurdering av de ulike leverandørene. Risikovurderingene skal inneholde en vurdering av de potensielle leverandørenes kompetanse og ressurser til å utføre oppdraget, data systemer og rutiner, selskapenes internkontroll- og compliancesystem og beredskapsplaner. I tillegg skal risikovurderingen inneholde en vurdering av selskapenes økonomiske stilling og sannsynlighet for mislighold og annen ikke-oppfyllelse av forpliktelsene. En forhøyet risiko skal utlede etterspørsel etter ny/ mer informasjon, eller vurdering av alternative leverandører.

Det skal foreligge skriftlige rutinebeskrivelser for den utkontrakterte tjenesten som skal sikre at oppgavene utføres korrekt. Det skal løpende gjøres en vurdering av den leverte tjeneste, og om den er i henhold til avtaler, og SLA-avtaler. Eieren av den utkontrakterte tjenesten skal minimum årlig gjennomføre en vurdering av selskapets evne til å levere den avtalte tjeneste (fare for insolvens, konkurs, nedleggelse, oppkjøp eller lignende). En forhøyet risiko må utlede handlinger som å etterspørre mer

informasjon, starte en vurdering av alternative leverandører, eller vurdere å hente tilbake den utkontrakterte tjeneste. Nedenstående tabell viser en oversikt over vesentlige utkontrakterte tjenester:

Utkontrakterte funksjoner/oppgaver	Jurisdiksjon	Tjenesten som leveres
Internrevisjon	Norge	Innehar internrevisjonsfunksjonen
Fondsadministrasjon	Storbritannia	Depotjenester, back- og mid office oppgaver
Pensjonsforvaltning	Norge	Drift og forvaltning av ytelsespensjon

Tabell 7: Oversikt over vesentlige utkontrakterte tjenester

B.8 ANDRE OPPLYSNINGER

Informasjonen i kapittel B gir et korrekt og hensiktsmessig bilde av selskapets system for risikostyring og internkontroll gjennom perioden.

C. RISIKOPROFIL

Selskapets risikostyring skal bidra til trygghet for kunden i tillegg til å gi god avkastning innenfor et akseptabelt risikonivå. Risikonivået skal stå i samsvar med selskapets risikoappetitt. God risikostyring innebærer styring og kontroll av risikobildet i alle prosesser og ledd i virksomheten. Selskapets interne og eksterne kontrollaktiviteter skal sikre at definerte risikogrenser overholdes og at eksisterende risikobilde er godt kommunisert i organisasjonen.

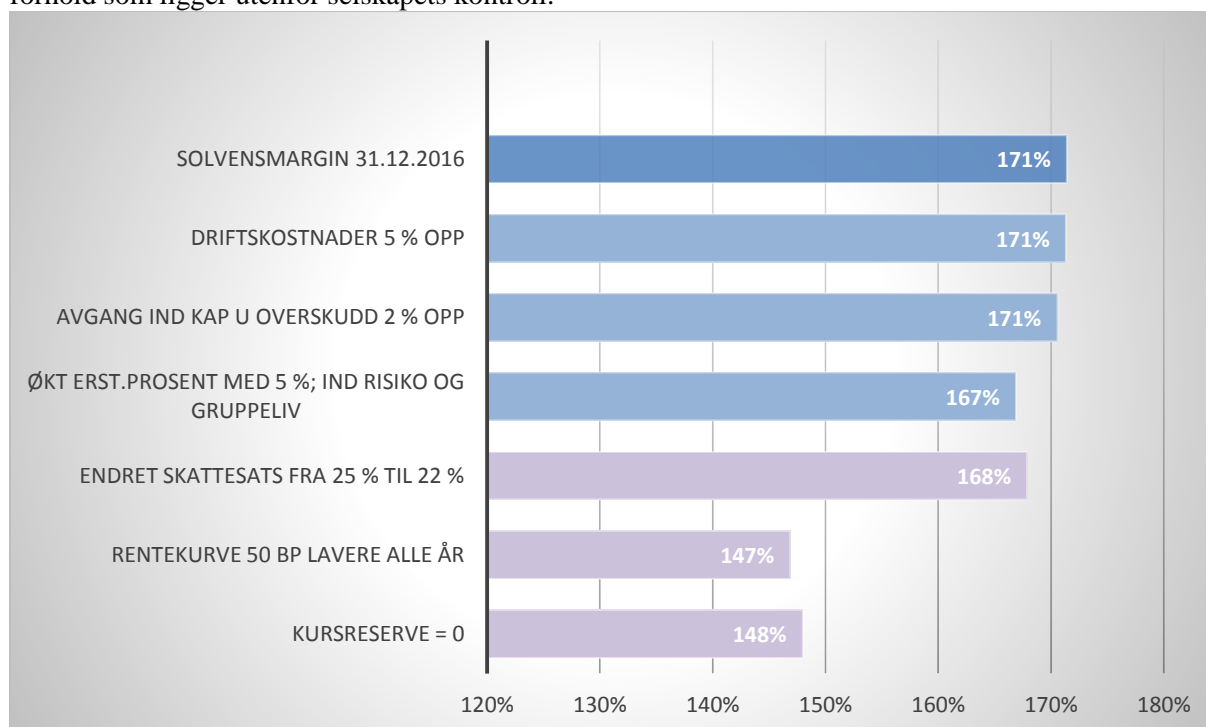
Kvantifiseringen av selskapets risiko gjøres basert på Pilar 1 og 2 under Solvens II. Selskapet beregner Pilar 1 etter standardformelen. Selskapets risikoprofil basert på risikoklassifisering/undermoduler etter Pilar 1 er behandlet i dette kapittelet. I tillegg omtales likviditetsrisiko i kapittel C.4 og andre vesentlige risikoer i kapittel C.6.



Figur 3: Overordnet risikoprofil basert på hovedkategoriene i Standard formelen

Stresstester og scenarioanalyse

Selskapets risikotoleranse er på overordnet nivå definert ut ifra mål for kapitalisering etter Pilar 1, Solvens II. Selskapets solvensmargin er beregnet til 171 prosent etter standardmetoden pr. 31.12.2016. Figur 4 viser solvensmarginer beregnet med ulike forutsetninger. De lyse blå søylene reflekterer sensitiviteter på forutsetninger som fastsettes av selskapet etter beste skjønn, men hvor det gjennom andre metoder kunne vært argumentert med ulike parameterstørrelser. De lilla viser parametere som er gitt av regelverk eller av markedsverdier, og illustrerer hva konsekvens kan være av helt eller delvis ytre forhold som ligger utenfor selskapets kontroll.



Figur 4: Sensitiviteter

Selskapet utfører scenarioanalyser for å overvåke hvordan selskapets solvensmargin vil kunne påvirkes av ulike hendelser, se eksempler gitt i Tabell 8: Scenarioanalyser. Scenarioanalyser gjennomføres for å gi selskapet god innsikt i hvilke markedshendelser samt øvrige interne og eksterne faktorer som kan påvirke selskapets kapital situasjon vesentlig. De gjennomførte analysene danner grunnlag for fastsettelse av eventuelle tiltak.

Scenario	Beskrivelse	Hypighet
Strategi	Fremskriving av solvensmarginen i en 5 års tidsperiode, med utgangspunkt i prognosen som utarbeides til selskapets strategi	Årlig, i forbindelse med strategiarbeidet
Nedgang i finansmarkedene	Fremskriving av selskapets solvensmargin i en 5 års periode, der aksjer, eiendom og obligasjoner faller i verdi	Årlig, i forbindelse med ORSA-prosessen
Lavrente	Fremskriving av selskapets solvensmargin i en 5 års periode med vedvarende lavt rentenivå, samt at det forutsettes renteavkastning på alle aktiva	Årlig, i forbindelse med ORSA-prosessen
Prispress og avgang	Fremskriving av selskapets solvensmargin i en 5 års periode med økt avgang og reduksjon i premier	Årlig, i forbindelse med ORSA-prosessen
Kombinert nedgangsscenario	Fremskriving av selskapets solvensmargin i en 5 års periode der man ser på ulike kombinasjoner av nedgangsscenario	Årlig, i forbindelse med ORSA-prosessen

Tabell 8: Scenarioanalyser

C.1 FORSIKRINGSRISIKO

Forsikringsrisiko omfatter de risikoer selskapet er eksponert for gjennom de ulike forsikringsproduktene selskapet tilbyr. Forsikringsrisiko omfatter modulene for Forsikringsrisiko Liv og Forsikringsrisiko Helse under Solvens II. Det forventes en tilsvarende sammensetning av forsikringsrisiko som beskrevet i kapitlene C.1.1 og C.1.2 i selskapets forretningsplanleggingsperiode. Selskapets fremskrivninger i forbindelse med ORSA-prosessen (som hensyntar selskapets strategi) viser at sammensetningen av forsikringsrisiko kan håndteres med forventet tilgjengelig kapital ved ulike scenarioer.

C.1.1 FORSIKRINGSRISIKO LIV

Forsikringsrisiko liv omfatter de risikoene selskapet er eksponert for knyttet til livsforsikring, som vist i figuren nedenfor.



Figur 5: Forsikringsrisiko liv

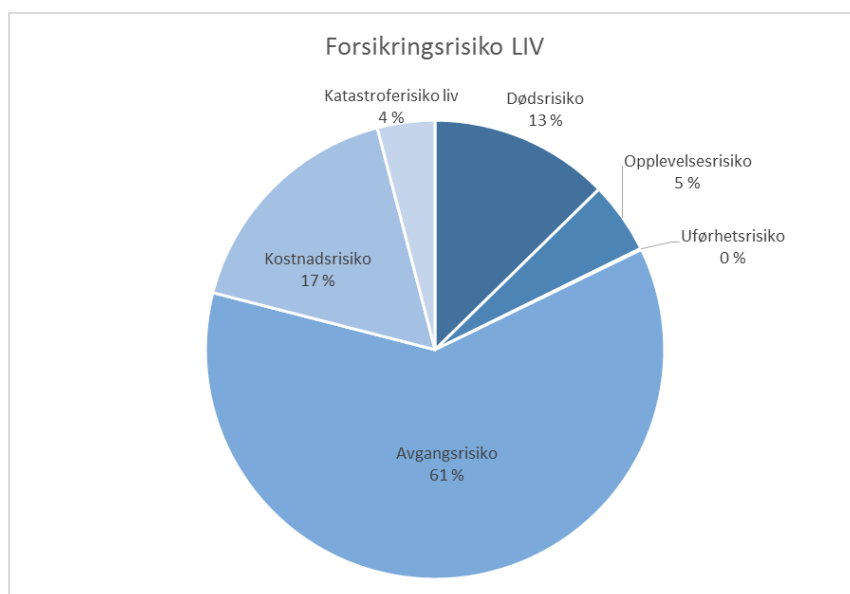
I Tabell 9 gis en nærmere forklaring av de ulike risikotypene som faller inn under Forsikringsrisiko Liv.

Risikotype	Forklaring
Dødsrisiko	Risiko for tap knyttet til at dødeligheten blir høyere enn beste antakelse, og at selskapet derfor får flere dødsrisikoutbetalinger enn forutsatt.
Opplevelsesrisiko	Risiko for tap knyttet til at dødeligheten blir lavere enn beste antakelse, og at selskapet derfor må utbetale pensjoner over en lengre periode enn forutsatt.

Risikotype	Forklaring
Uførhetsrisiko	Risiko for tap knyttet til at uførheten blir høyere eller at færre blir friske enn beste antakelse, og at selskapet derfor får høyere utføreutbetalinger enn forutsatt.
Kostnadsrisiko	Risikoen for tap knyttet til at kostnadene og inflasjonen blir høyere enn beste antakelse, slik at selskapet får høyere administrasjonsutgifter enn forutsatt.
Avgangsrisiko	Risiko for tap knyttet til at avgangen avviker fra beste antakelse. Med avgang menes alle lovbestemte eller kontraktsmessige rettigheter kunden har til å avslutte, gjenkjøpe, redusere eller innskrenke kontrakten.
Katastroferisiko	Risiko for tap fordi erstatninger knyttet til dødelighet, uførhet, ulykke eller sykdom øker som følge av en katastrofe knyttet til ulykke eller pandemi. Dersom mange av selskapets kunder med samlet høy forsikringsrisiko oppholder seg på samme sted, for eksempel i samme bygning, utgjør dette en konsentrasjonsrisiko.

Tabell 9: Risikotyper Forsikringsrisiko Liv

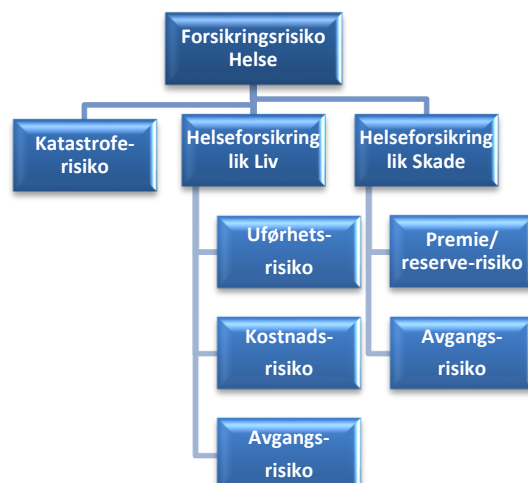
Under Forsikringsrisiko Liv utgjør avgangs-, kostnads- og dødsrisiko de største risikoene for selskapet. Avgangsrisikoen fremkommer som tap på eiers kapital ved umiddelbar frivillig avgang. For produkter med gode resultater vil dette medføre kapitalkrav for avgangsrisiko, da fremtidig forventet resultat til eier vil reduseres. Kostnadsrisiko regnes som tap på eiers resultat gitt økt kostnadsnivå på 10 prosent og en kostnadsinflasjon på 1 prosent årlig i forhold til beste estimat. I og med at flere av produktene regnes frem til kontraktens utløp kan dette øke forsikringstekniske avsetninger betydelig. Figur 6: Forsikringsrisiko Liv viser den prosentvise fordelingen av forsikringsrisiko brutto pr. risikoelement.



Figur 6: Forsikringsrisiko Liv

C.1.2 FORSIKRINGSRISIKO HELSE

Forsikringsrisiko Helse omfatter de risikoene selskapet er eksponert for knyttet til helseforsikring, som vist i figuren nedenfor.



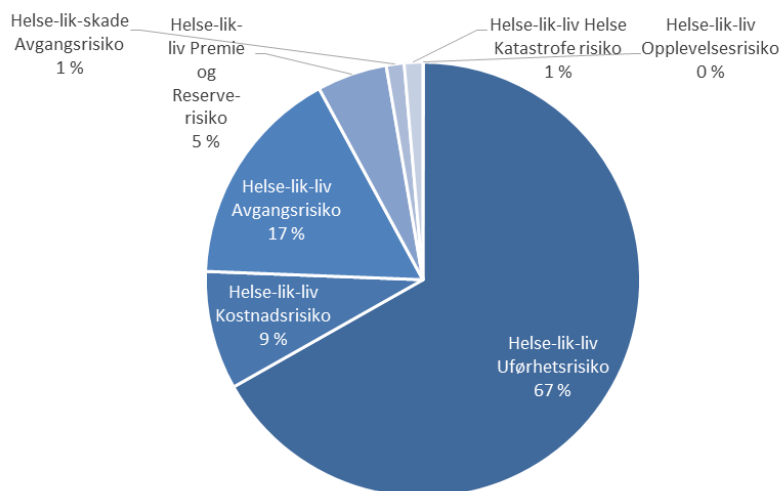
Figur 7: Risikokategorier Forsikringsrisiko Helse

I Tabell 10 gis en nærmere forklaring av de ulike risikotypene som hører til Forsikringsrisiko Helse.

Risikotype	Forklaring
Katastrofe-, uførhets-, kostnads- og avgangsrisiko	Se definisjon gitt i Tabell 9
Premie- og reserve risiko	Risiko for at premier og tilhørende premiereserver ikke er tilstrekkelige i forhold til de forpliktelser selskapet har påtatt seg ved inngåelse av forsikringskontrakter (tegningsrisiko), og risiko for at erstatnings-avsetningene og utbetalingsreservene ikke er tilstrekkelige i forhold til de krav avsetningene skal dekke (reserverisiko). Kostnadsrisikoen en del av premierisikoen i dette segmentet.

Tabell 10: Risikotyper Forsikringsrisiko Helse

Under Helseforsikring-lik-liv utgjør uførhet den største risikoen. For Helseforsikring-lik-skade er premie/reserverisiko den største risikoen. Fordelingen av helseforsikringsrisiko pr. element fremgår av Figur 8.



Figur 8: Forsikringsrisiko Helse

Selskapets risikotoleranse knyttet til tegning av forsikringsrisiko er uttrykt gjennom selskapets kjerneprosesser og retningslinjer knyttet til risikoovertagelse samt produktutvikling og prising.

Selskapet har retningslinjer for risikoutvelgelse både for bedrifts- og privatmarked som risikovurdering, risikoklassifisering, helsevurdering og beløpsgrenser på forsikringssum ved tegning. Dette er imidlertid ikke knyttet direkte opp mot konsentrasjonsrisiko.

Vurdering av reassuranse inngår som en del av selskapets produktutviklingsprosess for alle nye produkter og endring av eksisterende produkter. Videre er selskapets risikoprofil og risikobærende evne sentrale faktorer ved bestemmelse av hensiktsmessige former for reassuranse. Selskapets reassuranse policy gir handlingsregler for å redusere selskapets risiko pr. person/gruppe samt selskapets katastroferisiko.

C.2 MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko består av risiko knyttet til negativ verdiutvikling i aksjer, renter, kredittmarginer (spread), valuta og eiendom. I tillegg vil selskapet kunne ha mulighet til å ha en mindre andel av alternative investeringer som for eksempel hedgefond og private equity.



Markedsrisiko	
Risikokomponent	Forklaring
Aksjerisiko	Aksjerisiko er risiko knyttet til endring i markedsverdi for posisjoner i egenkapitalinstrumenter, herunder aksjer, aksjefond, kombinasjonsfond, hedgefond og private equity, samt derivater med egenkapital-instrumenter som underliggende.
Renterisiko	Renterisiko defineres som endring i markedsverdier på selskapets investeringer i obligasjons- og sertifikatmarkedet samt selskapets forsikringsforpliktelser som følge av endring i markedsrentene.
Eiendomsrisiko	Eiendomsrisiko er risiko knyttet til verdiutvikling på selskapets posisjoner i fast eiendom. Eventuelle plasseringer i eiendomsfond som ikke har et vesentlig innslag av lånefinansiering medregnes under vurderingen av eiendomsrisiko.
Kredittmarginrisiko (spreadrisiko)	Kredittmarginrisiko er risiko for endring i markedsverdi på selskapets investeringer i rentepapirer som følge av endring i kredittmarginer for ulike kredittrating klasser.
Valutarisiko	Valutarisiko er risiko for tap som oppstår som følge av endring i kursen mellom norske og utenlandske valutaer.

Tabell 11: Risikotyper markedsrisiko

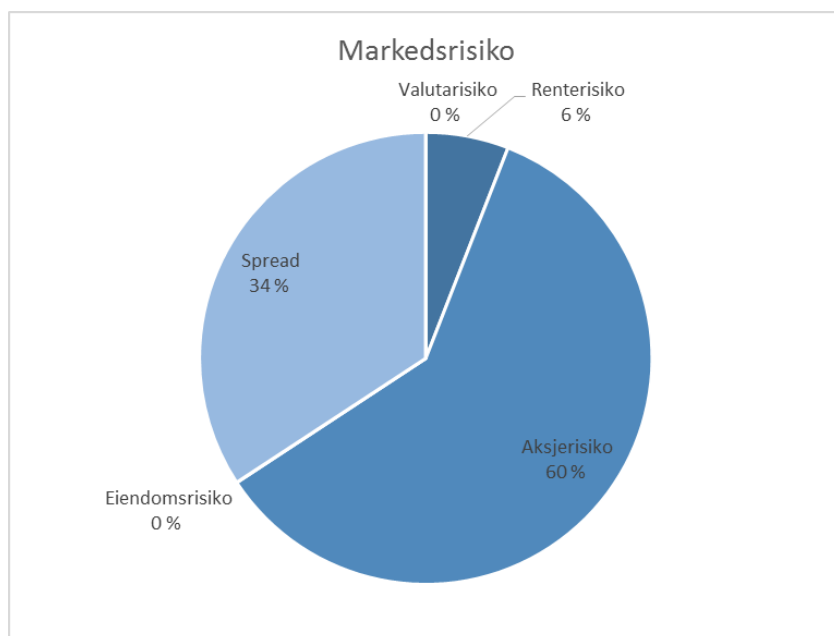
Selskapet har i hovedsak investeringer i rente-, aksje-, og eiendomsmarkedet, og den finansielle risikoen er blant annet knyttet til om selskapet klarer å innfri den årlige rentegarantien knyttet til de forsikringstekniske avsetninger.

Eiendomsinvesteringene i SB1F AS (eiendomsdøtre) er å anse som strategiske aksjeinvesteringer og skal følgelig stresses som aksjer og ikke som eiendom.

Aksjerisiko (inkludert eiendom som stresses som strategiske aksjeinvesteringer) og kredittmarginrisiko (spreadrisiko) er de største markedsrisikoene under Solvens II.

For renterisiko beregnes hva som gir størst negativ effekt av rentefall og renteoppgang. Pr. 31.12.2016 er det renteoppgang som gir størst tap. Økte renter vil få en positiv påvirkning på produkter med rentegaranti, men denne effekten mer enn oppveies av at positive kontantstrømmer fra lønnsomme produkter får en høyere diskonterings-effekt. Kapitalkravene beregnes uten endring av risikomargin. En økning i rentenivå ville medført redusert risikomargin, og dermed økt solvensmargin for selskapet totalt sett.

Figuren nedenfor viser prosentvis fordeling av selskapets markedsrisiko brutt ned på de ulike risikoelementene.



Figur 9: Markedsrisiko

C.2.1 FORSIKTIGHETSPRINSIPPET

Rammer og retningslinjer for styring av markedsrisiko følger av selskapets investeringsstrategi som er vedtatt av styret. Selskapets markedsrisiko er for det vesentligste relatert til renterisiko, spreadrisiko, aksjerisiko og eiendomsrisiko. Eksponeringen mot utenlandsk valuta i investeringsporteføljen er valutasikret til NOK i den grad det foreligger kjente markedspriser i den respektive valutaen. Dette betyr at valutarisikoen er uvesentlig i porteføljen.

Diversifisering og spredning av de ulike risikotypene og verdipapirene i investeringsporteføljen er sentralt i investeringsstrategien og tilhørende retningslinjer. Hovedformålet er at ingen forvaltere, enkelt fond eller enkeltinvesteringer skal kunne dominere avkastningen og risikoen i porteføljen. Det benyttes derfor flere forvaltere og det settes krav til maksimal konsentrasjon mot motparter der det er relevant og kan være en utfordring.

Selskapet benytter eksterne forvaltere i forvaltningen, dette betyr at det velges uavhengige forvaltere til å forvalte de ulike mandatene innenfor aksjer og renter.

Styret setter nominelle rammer for hver aktivaklasse, i tillegg setter også styret rammer innenfor aktivaklassene. Rammene i kapitalforvaltningen er ment å sikre at porteføljen og investeringene er i tråd med forsiktighetsprinsippet. Rammene og strategien sikrer dermed at investeringene har riktig profil og eksponering med tanke på kredittkvalitet, likviditet, prising, målbarhet med mer. Eksempelvis er det blant annet krav til hvor stor del av porteføljen som skal være i Investment grade rentepapirer og hvor stor del som kan være i såkalte High yield rentepapirer, med noe høyere risiko og forventet avkastning.

Ved investering i nye produkter, aktivaklasser eller instrumenter vil det gjennomføres utstrakt testing og inngående vurderinger før man investerer i disse. Dersom det på basis av vurderingene og undersøkelsene besluttes å investere i en ny type instrument eller aktivaklasse, vil man investere ett mindre beløp for å sikre at det ikke dominerer avkastningen og risikoen, samtidig som man observerer at instrumentet utvikler seg som forventet.

C.2.2 RISIKOKONSENTRASJON

Selskapet har en betydelig eksponering mot markedsrisiko gjennom selskapets investeringsporteføljer. Styret har vedtatt særskilte rammer for de ulike aktivaklassene. Nedenstående tabell viser fordelingen mellom de ulike aktivaklassene pr. 31.12.2016:

Aktivaallokering pr. 31.12.2016 (mill. kr.)	Kollektiv og selskapsportefølje	Investeringsvalg
Aksjer	2 831	10 837
Obligasjoner omløp	10 790	8 349
Obligasjoner holdt til forfall	8 837	-
Eiendom	4 455	-
Annet	307	40
Sum finansielle eiendeler	27 220	19 263

Tabell 12: Aktivaallokering pr. 31.12.2016

Aksjer utgjør 10,4 prosent av samlet kollektiv- og selskapsportefølje, eiendom utgjør 16,4 prosent, mens obligasjoner utgjør 72,1 prosent.

Tabellen under viser obligasjonsporteføljen i selskapets kollektiv- og selskapsportefølje fordelt over de ulike ratingklassene. Den største andelen utgjør obligasjoner med A rating med 22,1 prosent.

Rating pr. 31.12.2016 (mill. kr.)	Kollektiv og selskapsportefølje	Andel
Stat	1 604	8,2 %
Obligasjoner med fortrinnsrett AAA	3 818	19,5 %
Obligasjoner med fortrinnsrett AA	927	4,7 %
AAA	1 030	5,2 %
AA	2 285	11,6 %
A	4 332	22,1 %
BBB	2 030	10,3 %
BB	438	2,2 %
B	30	0,2 %
CCC eller lavere	49	0,3 %
Ikke ratet	2 944	15,0 %
Annet obligasjonsfond (kontanter og derivater)	141	0,7 %
Sum finansielle eiendeler	19 628	100 %

Tabell 13: Markedsrisikokonsentrasjon pr. ratingklasse

Tabellen under viser de største enkeltutstederne i selskapets obligasjonsportefølje pr. 31.12.2016.

Største utstedere pr. 31.12.2016 (mill. kr.)	Markedsverdi	Andel
Oslo Kommune	659	2,4 %
Eika Boligkreditt AS	591	2,2 %
SpareBank 1 Boligkreditt AS	507	1,9 %
Nordea Boligkreditt AS	467	1,7 %
DNB Boligkreditt AS	435	1,6 %
Statnett SF	340	1,2 %
SpareBank 1 Næringskreditt	327	1,2 %
Leaseplan Corp. NV	315	1,2 %
SSB Boligkreditt AS	304	1,1 %
SpareBank 1 SMN	286	1,1 %
Sparebanken Sør Boligkreditt AS	242	0,9 %
Bustadkreditt Sogn og Fjordane AS	240	0,9 %
OP Corporate Bank	223	0,8 %

Tabell 14: Markedsrisikokonsentrasjon pr. utsteder

Største enkeltutsteder er Oslo Kommune, som utgjør 2,4 prosent av finansielle eiendeler. Selskapets investeringsportefølje anses veldiversifisert både med hensyn på allokering mellom ulike aktivklasser samt at ingen enkeltinvesteringer utgjør en uforholdsmessig stor andel av investeringene. Selskapet anses å ha en forsvarlig risikokonsentrasjon innenfor markedsrisiko.

C.2.3 RISIKOREDUKSJONSTEKNIKKER

Det vesentligste av selskapets brutto valutaeksponering kan tilskrives utenlandske aksjer i investeringsvalgporteføljen og kollektivporteføljene. Selskapets valutaseksponering har gjennom 2016 blitt avdekket fullt ut ved hjelp av handel i valutawapper og valutaterminer mot ulike motparter. Valutasikringen overvåkes daglig av forvaltningsavdelingen i selskapet.

Selskapet har etablert ISDA avtaler med CSA mot enkelte av motpartene som benyttes for derivathandel. Det pågår samtidig prosesser for å dekke samtlige av motpartene med slike avtaler. I disse avtalene vil selskapet motta eller stille pant fortløpende som tilsvarende netto tilgodehavende/skyldig beløp mot den enkelte motpart. Dette sikrer en nøytral nettoeksponering mot hver av disse motpartene ved eventuell insolvens. Det er et siktemål at alle motpartene skal dekkes av slike avtaler i løpet av 2. kvartal 2017. I selskapets CSA avtaler benyttes norske kontanter som pant (i praksis), selskapet har imidlertid en åpning for å stille/motta obligasjoner som alternativ til kontanter.

Selskapets valutaeksponering og avdekking av risiko gjennom handel i sikringsinstrumenter følges opp på løpende basis. Risikostyringsfunksjonen kontrollerer at eksponering er innenfor styrevedtatte rammer.

C.3 KREDITTRISIKO (MOTPARTSRISIKO)

Motpartsrisiko defineres som risiko for tap som følge av at motparter i derivatposisjoner, inngåtte reassuransavtaler og øvrige fordringer ikke kan møte sine forpliktelser over de kommende 12 månedene.

Selskapets motpartsrisiko stammer i fra inngåtte reassuranskontrakter, bankinnskudd, derivater og kundefordringer. For SB1F AS er motpartsrisiko fra bankinnskudd den største risikoen innenfor motpartsrisiko.

Risikostyringsfunksjonen overvåker investeringer pr. utsteder og informerer Forsikringsforvaltning fortløpende hvis investering på en enkelt utsteder nærmer seg øvre grense for konsentrasjonsrisiko etter Pilar 1. Aktuarfunksjonen vurderer reassuransprogrammet minst en gang i året. For å redusere

motpartsrisiko er det satt rammer for inngåelse av reassuranskontrakter der valgt reassurandør ikke skal ha lavere offisiell rating enn A- og at risikoen skal spres på flere reassurandører.

C.4 LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risiko for at selskapet ikke klarer å betjene forpliktelsene innen forfall uten at det oppstår vesentlige ekstrakostnader. For å unngå dette er likviditetsstyring viktig både på et operasjonelt og strategisk plan.

I selskapets policy for likviditetsrisiko er øvre ramme for saldo på bank og nedre ramme for likviditetsbuffer i selskapsporteføljen gitt. Selskapets beholdning i bankinnskudd (saldo) overvåkes av selskapets regnskapsavdeling som rapporterer til risikostyringsfunksjonen og Forsikringsforvaltning hvis saldo er utenfor interne rammer. Rapporten inneholder likviditetsprognose og kontroll på rammer for saldo på bankkonto.

Selskapet har en beredskapsplan som beskriver hvilke tiltak som skal iverksettes dersom kritiske situasjoner oppstår.

Generelt sett anses selskapets likviditetsrisiko for å være lav. Med bakgrunn i at saldo overvåkes daglig og erfaring ved at midler overføres raskt ved brudd på rammer for saldo på driftskonti, vurderes det at kontrollrutinene og utøvelsen av disse er på et tilfredsstillende nivå gitt vurderingen av risikoen.

Fortjeneste i fremtidige premier

Beregningen av «Expected profits in future premiums» (EPIFP) gjøres på hver homogene risikogruppe og samles i en post. Pr. 31.12.2016 var den beregnede fortjenesten i fremtidige premier på 8.812 mill. kroner. Beregningen gjenbraker elementene fra solvenskapital beregningen i Pilar 1 i henhold til artikkel 260 av Solvens II-forordningen. Beregningen er sensitiv for blant annet endring i rentenivå samt fremtidige erstatninger.

C.5 OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko er risikoen for tap som en følge av sviktende interne rutiner eller prosesser. Dette kan relatere seg til menneskelig svikt, systemsvikt eller eksterne hendelser. Den operasjonelle risikoen favner således over alle øvrige risikokategorier og er ment å adressere disse i den grad de ikke eksplisitt er dekket av de respektive risikokategoriene. Operasjonell risiko under standardformelen omfatter ikke risiko relatert til strategiske beslutninger eller omdømmerisiko.

Kapitalkravet for den operasjonelle risikoen beregnes under standardformelen basert på et volummål for premier og reserver.

Selskapet har også en policy for styring og kontroll av operasjonell risiko som gir overordnede føringer for å sikre at SB IF AS har effektive og hensiktsmessige prosesser for styring og kontroll av operasjonell risiko.

Selskapet har etablerte rutiner for internkontroll og organisering av virksomheten. Det er etablert:

- Tydelige fullmakter
- En klar ansvarsfordeling
- Tilfredsstillende opplæring av medarbeidere
- Tekniske reserveløsninger
- Et solid juridisk avtaleverk
- Utkontrakteringsavtaler med SpareBank 1 Skadeforsikring AS

Videre er det etablert et kontrollmiljø som omfatter internkontrollgjennomgang, risikoworkshops, hendelsesdatabase for registrering av uønskede hendelser samt en risikostyringsdatabase for oppfølging

av tiltak. Det foretas også en kartlegging av den operasjonelle risiko i forbindelse med oppfyllelse av IKT-forskriften, dette gjøres gjennom en årlig COBIT-undersøkelse (Control Objectives for Information Technology).

C.6 ANDRE VESENTLIGE RISIKOER

Gjennom selskapets ORSA prosess identifiserer selskapet også risiko av mer strategisk og forretningsmessig karakter. Strategisk risiko defineres som risiko for tap som følge av manglende evne til å implementere forretningsplaner, feilvalgte strategiske beslutninger, manglende allokering av ressurser, eller tilpasninger av forretningen til endringer i markedet. Forretningsmessig risiko defineres som risiko for tap som følge av uventede endringer i juridiske rammebetingelser, endringer i eksterne politiske, økonomiske og sosiale forhold.

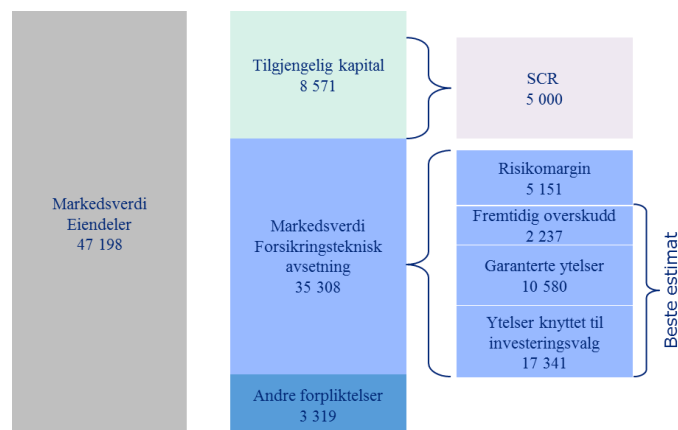
Strategisk og forretningsmessig risiko har stort fokus i selskapet og følges opp løpende. Dette innebærer å følge nøye med på utvikling i rammebetingelser, endringer i eksterne politiske, økonomiske og sosiale forhold.

C.7 ANDRE OPPLYSNINGER

Informasjonen i kapittel C gir et korrekt og hensiktsmessig bilde av selskapets risikoprofil gjennom rapporteringsperioden.

D. VERDSETTING FOR SOLVENSFORMÅL

Verdsettelse etter Solvens II direktivets Artikkel 75 avviker fra den regnskapsmessige verdsettelsen, og medfører en vesentlig endring. Som hovedregel skal alle eiendeler og forpliktelser vurderes til markedsverdi.



Figur 10: Verdsetting for solvensformål

I dette kapittelet vises forskjellene i verdsettingen for SB1F AS, først for eiendeler og deretter for forpliktelsene.

D.1 EIENDELER

I stor grad verdsettes selskapets eiendeler i tråd med regnskapsstandardene. De vesentligste forskjellene gjelder for verdivurdering av hold til forfall porteføljen, immatrielle eiendeler og gjenforsikring.

Eiendeler (NOK 1000)	Solvens II verdi	Regnskapsverdi	Endring
Immaterielle eiendeler	-	154 220	-154 220
Eiendom	2 585	2 585	-
Eiendeler i tilknyttet selskap/datterselskap	4 452 432	4 452 432	-
Aksjer	9 437	9 437	-
Obligasjoner	16 187 825	15 692 933	494 891
Kollektive fondsinvesteringer	6 260 909	6 260 909	-
Derivater	16 173	4 727	11 446
Andre investeringer	323 893	323 893	-
Eiendeler knyttet til livsforsikring med investeringsvalg	19 156 442	19 262 904	-106 463
Gjenforsikringsfordringer	334 329	415 243	-80 914
Fordringer på formidlere	66 475	66 475	-
Fordringer (handel, ikke forsikring)	40 615	40 615	-
Kontanter og kontantekvivalenter	262 633	262 633	-
Alle andre eiendeler som ikke inngår i andre poster	84 135	84 135	-
Sum finansielle eiendeler	47 197 883	47 033 142	164 741

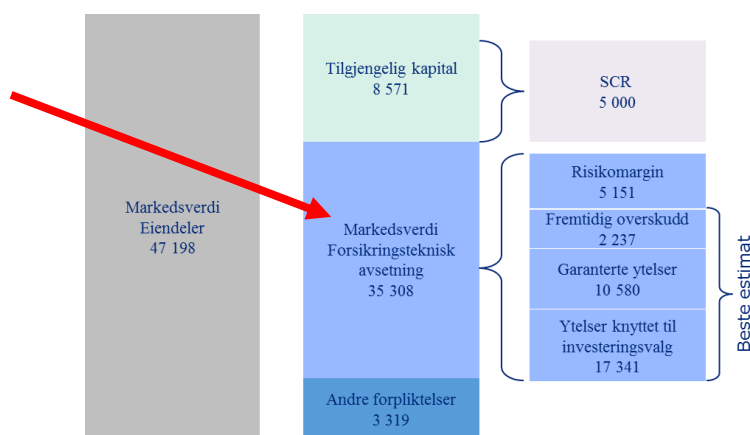
Tabell 15: Eiendeler, Solvens II verdier sammenlignet med regnskapsførte verdier

Obligasjoner (hold til forfall) har en merverdi på 495 mill. kroner pr. 31.12.2016 i forhold til bokført regnskapsmessig verdi. Hold til forfall er en intern klassifisering som medfører at obligasjoner innenfor denne kategorien skal føres til amortisert kost i regnskapet, mens de under Solvens II skal føres til markedsverdi.

Immatrielle eiendeler er verdsatt til 0 i Solvens II balansen, da de ikke tilfredsstiller kravene om å være lett omsettelig.

Pr. 31.12.2016 er markedsverdien på gjenforsikring 81 mill. kroner lavere enn balanseført verdi, og reduserer tilgjengelig kapital tilsvarende. Hovedårsaken til denne reduksjonen skyldes at selskapet har gode resultater på produkter der reassurandør har rett til en andel av eventuelt positivt resultat. Verdsettelsen følger dermed av verdsettelsen av de forsikringstekniske avsetningene.

D.2 FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER



Figur 11: Forsikringstekniske avsetninger

Overgang fra de regnskapsmessige avsetningene på 40.409 mill. kroner pr. 31.12.2016 til markedsverdi av forsikringstekniske avsetninger i Solvens II på 35.308 mill. kroner genererer et kapitalbidrag til tilgjengelig kapital på 5.102 mill. kroner.

De forsikringstekniske avsetningene er i dagens regnskapsregler fastsatt ut i fra tariff for gebyrer, grunnlagsrente og biometriske forutsetninger (død, uførhet og opplevelse). Under Solvens II består forsikringstekniske avsetninger av et beste estimat og en risikomargin.

Beste estimat skal utgjøre forventningsverdien av diskonterte fremtidige kontantstrømmer og fastsettes ved hjelp av beste antakelse om blant annet biometriske forutsetninger og kostnader, i tillegg til at en gitt rentekurve fra EIOPA skal benyttes i stedet for faste grunnlagsrenter, jamfør Figur 12.

Risikomargin er et påslag som skal reflektere kapitalkostnaden et annet selskap vil ha ved en eventuell overtakelse av selskapets forpliktelser. Risikomarginen beregnes på bakgrunn av alle forsikringsrisikoer, og framskrivning av disse til opphør av kontraktene.

Tabellen nedenfor viser selskapets forsikringstekniske avsetninger under Solvens II fordelt på ulike segment og fordelt på beste estimat og risikomargin.

Segment under Solvens II	Beste estimat	Risiko-margin	Forsikringstekniske avsetninger (=Beste estimat + Risikomargin)
Livsforsikring unntatt helseforsikring, herunder forsikring med investeringsvalg	26 929	3 243	30 172
Helseforsikring håndtert som livsforsikring	2 949	1 886	4 835
Helseforsikring håndtert som skadeforsikring	278	22	300
SUM	30 156	5 151	35 308

Tabell 16: Beste estimat og risikomargin

D.2.1 BESTE ESTIMAT

De forsikringstekniske avsetningene utgjør en dominerende andel av forpliktelsene i balansen, og selv små relative endringer i størrelsen på avsetningene kan gi store endringer i den tilgjengelige kapitalen og dermed den samlede solvensposisjonen under Solvens II. Samtidig er beregningen av avsetningene basert på kompliserte verdivurderingsmodeller som også er avhengige av en rekke forutsetninger.

Nedenfor beskrives en del sentrale forutsetninger generelt. Forutsetningene er satt etter beste skjønn og ved bruk av beste tilgjengelige informasjon, med bakgrunn i både interne og eksterne data.

Driftskostnader

Driftskostnadene har forholdsvis stor betydning, og modelleres avhengig av produktets natur. Utover dette ligger også forutsetning om en årlig inflasjon i driftskostnadene. Utgangspunktet for framskrivning av driftskostnader er kostnader knyttet til eksisterende bestand.

Erstatningsprosjenter

Erstatningsprosjenter er en vesentlig forutsetning. Erstatningsprosjenter reflekterer beste estimat for dødelighet og uførhet i forhold til tariff.

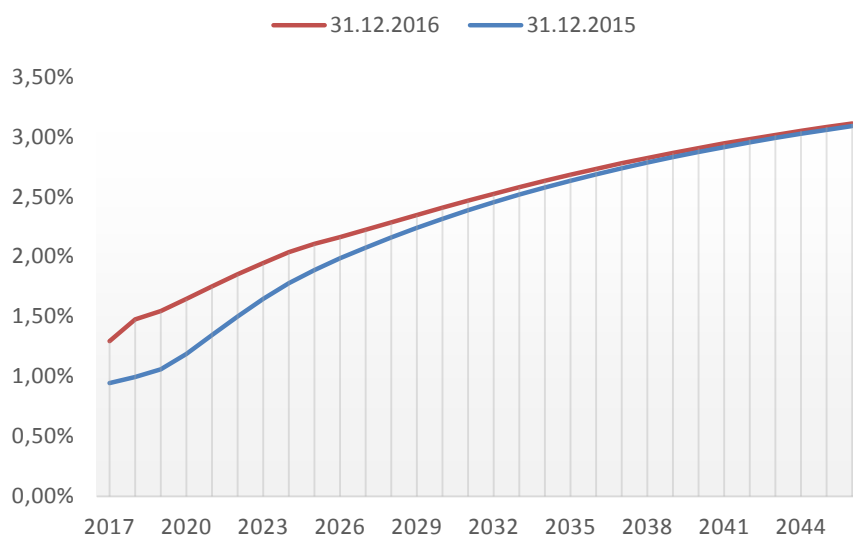
I hovedsak er erstatningsprosjentene basert på selskapets erfaringer og/eller prognoser.

Avgang

Avgang vil påvirke hvor mye av fremtidig underskudd/overskudd som skal medregnes som tilgjengelig kapital. Denne er særlig sentral for produkter med lang kontraktsgrense. I hovedsak er avgangsforsutsetning satt basert på egne erfaringer eller prognoser.

Rentekurve og diskontering

Rentekurven er gitt av EIOPA. Lav rentekurve øker forsikringstekniske avsetninger for produkter med rentegaranti fordi eier da må dekke eventuelt renteunderskudd. Selskapet benytter EIOPAs volatilitetsjusterte rentekurve. Effekten av volatilitetsjustering er omtalt videre i avsnittet om permanent tiltak - volatilitetsjustert rentekurve.



Figur 12: Volatilitetsjustert rentekurve pr. 31.12.2016 og 31.12.2015 gitt av EIOPA

Volatilitet og korrelasjoner

Volatiliteter for de ulike aktivaklassene og korrelasjoner mellom disse inngår i beregningen av beste estimat. Det er lagt til grunn volatiliteter og korrelasjoner i normale markeder basert på markedsverdier (implisitte volatiliteter) der dette er tilgjengelig. For øvrig benyttes historikk. For aktivaklasser der det ikke er tilgjengelig historikk er parametere fastsatt skjønnsmessig.

Rentemodell

For beregning av beste estimat trengs stokastiske kjøring for å verdsette verdien av rentegarantien. Sentralt for dette er stokastisk modellering av renteutvikling. Det anses å være begrenset usikkerhet knyttet til rentemodell. Dette skyldes at andelen av garantiprodukter i selskapet ikke er så stor.

Handlingsregler

For å kunne benytte seg av handlingsregler i beregning av forsikringstekniske avsetninger må disse være formelt vedtatt av styret.

Kontraktens grense

Kontraktens grense er gitt av regelverket. Kontraktens grense bestemmer hvilke fremtidige kontantstrømmer (premier) som skal være med i verdsettelsen av beste estimat. Hovedregelen er at dersom selskapet har en ensidig rett til å avslutte kontrakten, avvise premier eller endre premier eller ytelser under kontrakten på et tidspunkt i fremtiden, slik at premien fullt ut reflekterer risikoen i kontrakten, så skal ny premie med tilhørende forpliktelser etter dette tidspunktet ikke inngå i beregningene – det vil si utenfor kontraktens grense. For andre tilfeller skal premien (med tilhørende forpliktelser) hensyntas til kontraktens utløp – det vil si innenfor kontraktens grense.

Risikomargin

Risikomargin er et påslag som skal reflektere kapitalkostnaden et annet selskap vil ha ved en overtakelse av selskapets forpliktelser. SBIF AS beregner dette ved hjelp av en forenklet metode gitt i regelverket. Risikomarginen beregnes med bakgrunn i forsikringsrisiko fra beregning av kapitalkravet (SCR etter diversifisering) pr. segment (Livsforsikring, Helseforsikring-lik-liv og Helse-lik-skadeforsikring). SCR estimeres på bakgrunn av framskrivning av alle forsikringsrisikoer alle fremtidige år. Risikomarginen beregnes som 6 prosent av nåverdien av alle fremtidige SCR (etter diversifisering).

Gjenforsikring

Pr. 31.12.2016 er markedsverdien på gjenforsikring 81 mill. kroner lavere enn balanseført verdi, og reduserer tilgjengelig kapital tilsvarende.

Permanente tiltak og overgangsregler

For at selskapene skal få tid på å tilpasse seg Solvens II åpner regelverket for overgangsregler og permanente tiltak. For SB1F AS er det spesielt tre tiltak som vil kunne være av betydning.

- Permanent tiltak: Volatilitetsjustert rentekurve
- Overgangsregel: Innfasing av aksjesjokk
- Overgangsregel: Tilpasning av de forsikringstekniske avsetningene

Dersom et selskap ønsker å benytte seg av overgangsregel om tilpasning av de forsikringstekniske avsetningene, må det søkes tillatelse fra Finanstilsynet. Søknad er ikke nødvendig for verken volatilitetsjustert rentekurve eller innfasing av aksjesjokk, men det skal vises hvilken effekt dette har for beregningen. SB1F AS har pr. 31.12.2016 ikke hensyntatt et redusert aksjesjokk eller overgangsregler for de forsikringstekniske avsetningene.

Overgangsregelen for rentekurven og matching-justering er ikke relevant for norske (livs)forsikringsforetak.

Permanente tiltak- volatilitetsjustert rentekurve

Som et permanent tiltak åpner regelverket for at selskapene kan bruke en volatilitetsjustert rentekurve, som ligger noe høyere enn den risikofrie rentekurven pr. 31.12.2016. Når den volatilitetsjusterte rentekurven benyttes i beregningen må det i tillegg gjøres beregninger uten volatilitetsjustering for å kunne vise effekten. En volatilitetsjustert rentekurve er ment som et tiltak for å forbedre kapital situasjonen for selskap med langsiktige rentegarantier. SB1F AS har benyttet den volatilitetsjusterte rentekurven i beregningen per 31.12.2016.

Tabell 17 viser solvensmargin dersom selskapet hadde benyttet ikke-volatilitetsjustert rentekurve.

Solvensmargin 31.12.2016 (mill. kr.)	Med permanent tiltak	Uten permanent tiltak
Forsikringstekniske avsetninger	35 308	35 549
Tilgjengelig kapital (tellende i deknningen av SCR)	8 571	8 390
SCR	5 000	5 172
Solvensmargin	171 %	162 %

Tabell 17: Solvensmargin med volatilitetsjustert og ikke-volatilitetsjustert rentekurve

Overgangsregel – tilpasning forsikringstekniske avsetninger

Som en overgangsregel åpner regelverket for gradvis innføring av forsikringstekniske avsetninger til markedsverdi. Dette for å hjelpe selskaper med lange rentegarantier der den risikofrie rentekurven ligger tidvis lavere enn den årlige garanterte renten.

I forskrift til finansforetaksloven kan overgangsregelen kun benyttes dersom selskapets samlede avsetninger er høyere i Solvens II enn i dagens regelverk. Dette er ikke tilfellet for SB1F AS pr. 31.12.2016. SB1F AS er dermed i en posisjon der overgangsregelen ikke har noen effekt.

D.3 ANDRE OPPLYSNINGER

Informasjonen i kapittel D gir et korrekt og hensiktsmessig bilde av selskapets verdsetting av eiendeler og forpliktelser for solvensformål gjennom rapporteringsperioden.

E. KAPITALSTYRING

Selskapet har etablert et internt fastsatt mål for solvensmargin etter Solvens II, hvor kapitalmålet er definert som et intervall på 140 % - 160 % beregnet ut ifra Pilar 1 standardmetoden. Det fastsatte kapitalmålet er styrende i forhold til selskapets strategi knyttet til kapitalstyring og tillegges vesentlig vekt ved vurderinger knyttet til kapitalbehov. Gjennom selskapets ORSA prosess foretar selskapet fremskrivninger av kapitalbehov, både under mer normale/forventede scenarier samt ulike stressscenarier. Fremskrivningene gjøres med tidshorisont på 5 år. Selskapets ORSA prosess er førende i forhold til å fastsette mål for kapitaliseringen samt identifisere behov for tiltak. Solvensmarginen pr. utgangen av 2016 er på 171 prosent.

E.1 ANSVARLIG KAPITAL

Selskapets tilgjengelige kapital er på 8.571 mill. kroner pr. 31.12.2016, økt fra 6.548 mill. kroner på samme tidspunkt året før. Tier 1 kapital utgjør 7.547 mill. kroner, mens 1.024 mill. kroner utgjøres av Tier 2 kapital.

Tilgjengelig kapital pr. 31.12.2016 (mill. kr.)	Tier 1	Tier 2	Tier 3	Sum
Innskutt og opptjent egenkapital	3 550	24	-	3 575
Ansvarlig lånekapital	-	1 000	-	1 000
Sum kapital før justeringer	3 550	1 024	-	4 775
Effekt eiendeler – HTF og derivater	495	-	-	495
Effekt eiendeler - immaterielle eiendeler	-154	-	-	-154
Effekt eiendeler - gjenforsikring	-81	-	-	-81
Effekt fors.teks.av.s (kapitalbidrag)	5 102	-	-	5 102
Effekt utsatt skatt	-1 332	-	-	-1 332
Effekt annet	-33	-	-	-33
Tilgjengelig kapital	7 547	1 024	-	8 571

Tabell 18: Tilgjengelig kapital pr. 31.12.2016

Selskapets tilgjengelige kapital har således økt med 2.023 mill. kroner i 2016. Den ansvarlige lånekapitalen er økt fra 200 mill. kroner til 1.000 mill. kroner i perioden. I tillegg så har forsikringstekniske avsetninger til markedsverdi gitt et økt bidrag til selskapets tilgjengelige kapital, hvor forskjellen mellom bokførte regnskapsmessige verdier og markedsverdi av de forsikringstekniske avsetningene har økt i perioden.

Tilgjengelig kapital (mill. kr.)	31.12.2016	31.12.2015	Endring
Innskutt og opptjent egenkapital	3 575	3 536	39
Ansvarlig lånekapital	1 000	200	800
Sum kapital før justeringer	4 575	3 736	839
Effekt eiendeler – merverdi HTF og derivater	495	481	25
Effekt eiendeler - immaterielle eiendeler	-154	-165	11
Effekt eiendeler - gjenforsikring	-81	-53	-28
Effekt fors. tekn. avs (kapitalbidrag)	5 102	3 369	1 733
Effekt utsatt skatt	-1 332	-793	-539
Effekt annet	-33	-27	-18
Tilgjengelig kapital	8 571	6 548	2 023

Tabell 19: Endring tilgjengelig kapital 2015-2016

E.2 SOLVENSKAPITALKRAV OG MINSTEKAPITALKRAV

Under Solvens II beregnes et solvenskapitalkrav (SCR) og et minimumskapitalkrav (MCR). SCR skal representere den kapital et selskap må ha for å kunne tåle 99,5 prosent av mulige utfall på ett års sikt. MCR skal tilsvarende reflektere at selskapet minimum må tåle 85 prosent av mulige utfall på ett års sikt.

Ved brudd på SCR stilles det krav fra Finanstilsynet om å levere planer for hvordan selskapet skal kunne oppfylle SCR igjen. Det vil kreves at selskapets styre fremlegger eventuelle tiltak eller forbedringer av solvensposisjonen. I en normalsituasjon må selskapet i løpet av en periode på ni måneder igjen tilfredsstille SCR kravet.

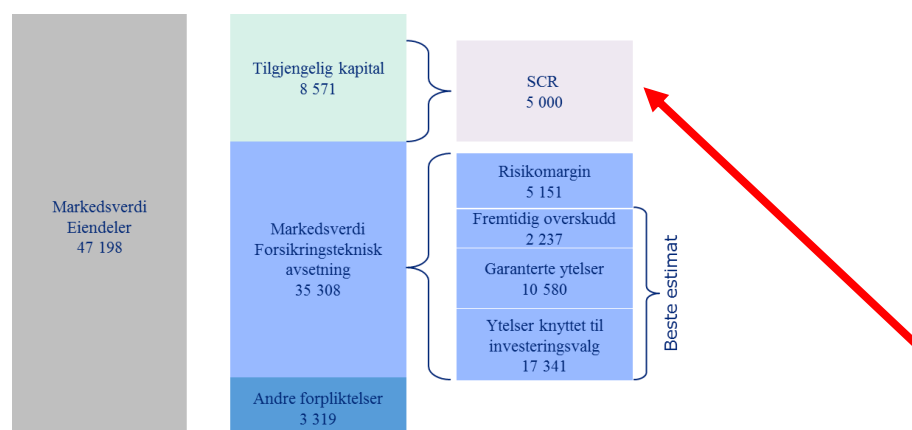
Ved brudd på MCR vil Finanstilsynet kunne frata selskapet konsesjonen dersom ikke selskapet møter kravet i løpet av tre måneder.

E.2.1 MINIMUMSKAPITALKRAV (MCR)

Minimumskapitalkravet til selskapet er på 1.250 mill. kroner pr. 31.12.2016, økt fra 1.206 mill. kroner fra 2015. Minimum 80 prosent av minimumskapitalkravet skal bestå av Tier 1 kapital, tilsvarende 1 001 mill. kroner per 31.12.2016. Selskapet hadde pr. 31.12.2016 Tier 1 kapital på 7.547 mill. kroner og har dermed tilstrekkelig kapital i forhold til MCR.

E.2.2 SOLVENSKAPITALKRAV (SCR)

SCR beregnes basert på sjokk-scenarier mot eiendelene og forpliktelsene. SCR beregnes som BSCR tillagt operasjonell risiko og fratrukket tapsabsorberende evne. BSCR er beregnet ut fra sjokk av markeds-, livsforsikrings-, helseforsikrings- og motpartsrisiko, samt alle korrelasjonsmatriser gitt av regelverket. Sjokkfaktorene og korrelasjonene mellom de ulike risikoene er gitt i regelverket når selskapet benytter standardmodell.



Figur 13: Solvenskapitalkrav

Beregning pr. 31.12.2016 viser at selskapet har et samlet solvenskapitalkrav på 5.000 mill. kroner, økt fra 4.822 mill. kroner fra året før. Solvenskapitalkravet er hensyntatt diversifisering, tapsabsorberende evne for forsikringstekniske avsetninger (effekt av overskuddsdeling) og utsatt skattefordel.

Markedsrisikoen er redusert med 488 mill. kroner, hovedsakelig med bakgrunn i redusert renterisiko som følge av endring i rentenivå og selskapets produktsammensetning, samt redusert valutarisiko som følge av at selskapet har økt sikringsgraden for valutaeksponeringen i perioden.

Tegningsrisiko, livsforsikring er økt med 1.126 mill. kroner og skyldes hovedsakelig en økning i avgangsrisiko.

Tegningsrisiko, helseforsikring er redusert med 346 mill. kroner og skyldes hovedsakelig at selskapet har innført nye handlingsregler.

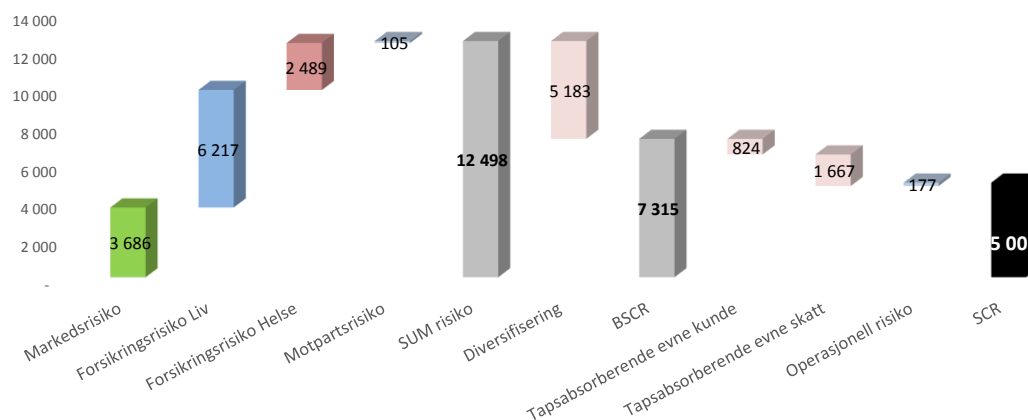
Tapsabsorberende evne knyttet til utsatt skatt er økt med 307 mill. kroner og skyldes hovedsakelig at forskjellen mellom bokført verdi og markedsverdi for de forsikringstekniske avsetningene har økt fra 2015 til 2016.

Samlet sett har selskapets kapitalkrav økt med 178 mill. kroner fra 2015 til 2016.

Solvenskapitalkrav (mill. kr.)	31.12.2016	31.12.2015	Endring
Markedsrisiko	3 470	3 957	-488
Motpartsrisiko	101	84	17
Tegningsrisiko, livsforsikring	4 632	3 506	1 126
Tegningsrisiko, helseforsikring	1 920	2 266	-346
Effekt korrelasjoner	-2 808	-2 821	13
Effekt tapsabsorberende evne kunder	-824	-980	155
Effekt tapsabsorberende evne skatt	-1 667	-1 360	-307
Operasjonell risiko	177	169	8
SCR	5 000	4 822	178

Tabell 20: Endring SCR 2015-2016

Figuren nedenfor viser ikke-diversifiserte tall for risiko delt opp i markedsrisiko, forsikringsrisiko liv og helse samt motpartsrisiko. Summen av risikoene er 12.498 mill. kroner. Diversifiseringseffekter reduserer dette tallet til 7.315 mill. kroner. Tapsabsorberende evne i kundemidler og utsatt skatt reduserer det ytterligere til 4.824 mill. kroner. Tillagt operasjonell risiko er total SCR for selskapet på 5.000 mill. kroner.



Figur 14: Solvenskapitalkrav pr. risikosegment

For livsforsikringsrisiko er avgangsrisiko den største risikoen under Solvens II. Dette skyldes i hovedsak risikoen for at positive kontantstrømmer fra produkter med gode resultater forsvinner ved eventuell økt avgang.

Eiendomsrisiko er lav for eiendomsinvesteringene i SBIF AS (eiendomsdøtre) da eiendom er å anse som strategiske aksjeinvestering og skal følges stresses som aksjer og ikke som eiendom.

Aksjer (inkludert eiendom som stresses som strategiske aksjeinvesteringer) og spread er de største markedsrisikoene under Solvens II. For renterisiko beregnes hva som gir størst negativ effekt av rentefall og renteoppgang. Pr. 31.12.2016 er det renteoppgang som gir størst tap. Økte renter vil få en positiv påvirkning på produkter med rentegaranti, men denne effekten mer enn veies opp av at produkter med gode resultater får en høyere diskonterings-effekt. Kapitalkravene beregnes uten endring av risikomargin. Dersom renten faktisk hadde økt ville det medført redusert risikomargin, og dermed økt solvensmargin.

For helseforsikringsrisiko er uførhet den største risikoen under Solvens II.

E.3 BRUK AV DEN DURASJONSBASERTE UNDERMODULEN FOR AKSJERISIKO VED BEREGNINGEN AV SOLVENSKAPITALKRAVET

Selskapet benytter ikke den durasjonsbaserte undermodulen for aksjerisiko.

E.4 FORSKJELLER MELLOM STANDARDFORMELEN OG BENYTTETDE INTERNE MODELLER

Selskapet benytter standardformelen til beregning av kapitalkrav under Solvens II.

E.5 MANGLENDE OPPFYLLELSE AV MINSTEKAPITALKRAVET OG MANGLENDE OPPFYLLELSE AV SOLVENSKAPITALKRAVET

Selskapet har en solvensmargin på 171 prosent pr. 31.12.2016, mens minimumsmarginen er på 686 prosent. Selskapet har overholdt krav til minstekapitalkravet og solvenskapitalkravet i hele perioden.

E.6 ANDRE OPPLYSNINGER

Opplysningene i kapittel E gir et korrekt og hensiktsmessig bilde av selskapets kapitalstyring gjennom rapporteringsperioden.

F. VEDLEGG

F.1 OFFENTLIGE QRT'ER

S.02.01.01

Balance sheet

	Solvency II value	Statutory accounts value
	C0010	C0020
Assets		
Goodwill	R0010	-
Deferred acquisition costs	R0020	-
Intangible assets	R0030	154 219 921
Deferred tax assets	R0040	-
Pension benefit surplus	R0050	-
Property, plant & equipment held for own use	R0060	-
Investments (other than assets held for index-linked and unit-linked contracts)	R0070	27 253 254 187
Property (other than for own use)	R0080	2 585 401
Holdings in related undertakings, including participations	R0090	4 452 431 956
Equities	R0100	9 437 216
Equities - listed	R0110	-
Equities - unlisted	R0120	9 437 216
Bonds	R0130	16 187 824 603
Government Bonds	R0140	2 876 220 534
Corporate Bonds	R0150	13 311 604 069
Structured notes	R0160	-
Collateralised securities	R0170	-
Collective Investments Undertakings	R0180	6 260 909 002
Derivatives	R0190	16 172 753
Deposits other than cash equivalents	R0200	-
Other investments	R0210	323 893 256
Assets held for index-linked and unit-linked contracts	R0220	19 156 441 670
Loans and mortgages	R0230	-
Loans on policies	R0240	-
Loans and mortgages to individuals	R0250	-
Other loans and mortgages	R0260	-
Reinsurance recoverables from:	R0270	334 329 144
Non-life and health similar to non-life	R0280	106 527 456
Non-life excluding health	R0290	-
Health similar to non-life	R0300	106 527 456
Life and health similar to life, excluding health and index-linked and unit-linked	R0310	227 801 688
Health similar to life	R0320	285 682 184
Life excluding health and index-linked and unit-linked	R0330	-57 880 496
Life index-linked and unit-linked	R0340	-
Deposits to cedants	R0350	-
Insurance and intermediaries receivables	R0360	66 474 735
Reinsurance receivables	R0370	-
Receivables (trade, not insurance)	R0380	40 615 157
Own shares (held directly)	R0390	-
Amounts due in respect of own fund items or initial fund called up but not yet paid in	R0400	-
Cash and cash equivalents	R0410	262 632 698
Any other assets, not elsewhere shown	R0420	84 134 932
Total assets	R0500	47 033 141 852

	Solvency II value	Statutory accounts value	
	C0010	C0020	
Liabilities			
Technical provisions – non-life	R0510	300 212 855	473 998 333
Technical provisions – non-life (excluding health)	R0520	-	-
Technical provisions calculated as a whole	R0530	-	-
Best Estimate	R0540	-	-
Risk margin	R0550	-	-
Technical provisions - health (similar to non-life)	R0560	300 212 855	473 998 333
Technical provisions calculated as a whole	R0570	-	-
Best Estimate	R0580	277 978 477	-
Risk margin	R0590	22 234 378	-
Technical provisions - life (excluding index-linked and unit-linked)	R0600	16 931 746 577	20 754 200 716
Technical provisions - health (similar to life)	R0610	4 835 191 400	4 481 019 434
Technical provisions calculated as a whole	R0620	-	-
Best Estimate	R0630	2 948 980 450	-
Risk margin	R0640	1 886 210 950	-
Technical provisions – life (excluding health and index-linked and unit-linked)	R0650	12 096 555 177	16 273 181 282
Technical provisions calculated as a whole	R0660	-	-
Best Estimate	R0670	9 588 037 120	-
Risk margin	R0680	2 508 518 057	-
Technical provisions – index-linked and unit-linked	R0690	18 075 697 135	19 181 198 846
Technical provisions calculated as a whole	R0700	-	-
Best Estimate	R0710	17 341 302 621	-
Risk margin	R0720	734 394 514	-
Other technical provisions	R0730	-	-
Contingent liabilities	R0740	-	-
Provisions other than technical provisions	R0750	-	-
Pension benefit obligations	R0760	61 428 052	61 428 052
Deposits from reinsurers	R0770	283 620 082	250 524 385
Deferred tax liabilities	R0780	1 945 935 908	613 835 244
Derivatives	R0790	33 055 361	128 071 712
Debts owed to credit institutions	R0800	-	-
Financial liabilities other than debts owed to credit institutions	R0810	3 859 971	3 859 971
Insurance & intermediaries payables	R0820	129 410 671	129 410 671
Reinsurance payables	R0830	20 992 230	20 992 230
Payables (trade, not insurance)	R0840	696 509 995	696 509 995
Subordinated liabilities	R0850	1 000 000 000	1 000 000 000
Subordinated liabilities not in Basic Own Funds	R0860	-	-
Subordinated liabilities in Basic Own Funds	R0870	1 000 000 000	1 000 000 000
Any other liabilities, not elsewhere shown	R0880	144 504 933	144 504 933
Total liabilities	R0900	39 626 973 770	43 458 535 088
Excess of assets over liabilities	R1000	7 570 908 753	3 574 606 764

S.05.01.01

Premiums, claims and expenses by line of business

	Line of Business for: non-life insurance and reinsurance obligations (direct business and accepted proportional reinsurance)												Line of Business for: accepted non-proportional reinsurance				Total	
	Medical expense insurance	Income protection insurance	Workers' compensation insurance	Motor vehicle liability insurance	Other motor insurance	Marine, aviation and transport insurance	Fire and other damage to property insurance	General liability insurance	Credit and suretyship insurance	Legal expenses insurance	Assistance	Miscellaneous financial loss	Health	Casualty	Marine, aviation, transport	Property		
	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160		C0200
Premiums written																		
Gross - Direct Business	R0110	304 144 801																304 144 801
Gross - Proportional reinsurance accepted	R0120																	
Gross - Non-proportional reinsurance accepted	R0130																	
Reinsurers' share	R0140	74 253 555																74 253 555
Net	R0200	229 891 245																229 891 245
Premiums earned																		
Gross - Direct Business	R0210																	
Gross - Proportional reinsurance accepted	R0220																	
Gross - Non-proportional reinsurance accepted	R0230																	
Reinsurers' share	R0240																	
Net	R0300																	
Claims incurred																		
Gross - Direct Business	R0310	110 248 268																110 248 268
Gross - Proportional reinsurance accepted	R0320																	
Gross - Non-proportional reinsurance accepted	R0330																	
Reinsurers' share	R0340	46 998 216																46 998 216
Net	R0400	63 250 052																63 250 052
Changes in other technical provisions																		
Gross - Direct Business	R0410	18 656 888																18 656 888
Gross - Proportional reinsurance accepted	R0420																	
Gross - Non-proportional reinsurance accepted	R0430																	
Reinsurers' share	R0440																	
Net	R0500	18 656 888																18 656 888
Expenses incurred	R0550	110 639 906																110 639 906
Administrative expenses																		
Gross - Direct Business	R0610	413 159																413 159
Gross - Proportional reinsurance accepted	R0620																	
Gross - Non-proportional reinsurance accepted	R0630																	
Reinsurers' share	R0640																	
Net	R0700	413 159																413 159
Investment management expenses																		
Gross - Direct Business	R0710	420 860																420 860
Gross - Proportional reinsurance accepted	R0720																	
Gross - Non-proportional reinsurance accepted	R0730																	
Reinsurers' share	R0740																	
Net	R0800	420 860																420 860
Claims management expenses																		
Gross - Direct Business	R0810	8 659 141																8 659 141
Gross - Proportional reinsurance accepted	R0820																	
Gross - Non-proportional reinsurance accepted	R0830																	
Reinsurers' share	R0840																	
Net	R0900	8 659 141																8 659 141
Acquisition expenses																		
Gross - Direct Business	R0910	63 579 351																63 579 351
Gross - Proportional reinsurance accepted	R0920																	
Gross - Non-proportional reinsurance accepted	R0930																	
Reinsurers' share	R0940																	
Net	R1000	63 579 351																63 579 351
Overhead expenses																		
Gross - Direct Business	R1010	37 567 396																37 567 396
Gross - Proportional reinsurance accepted	R1020																	
Gross - Non-proportional reinsurance accepted	R1030																	
Reinsurers' share	R1040																	
Net	R1100	37 567 396																37 567 396
Other expenses	R1200																	
Total expenses	R1300																	110 639 906

		Line of Business for: life insurance obligations					Life reinsurance obligations		Total	
		Health insurance	Insurance with profit participation	Index-linked and unit-linked insurance	Other life insurance	Annuities stemming from non-life insurance contracts and relating to health insurance obligations	Annuities stemming from non-life insurance contracts and relating to insurance obligations other than health insurance obligations	Health reinsurance	Life reinsurance	
		C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0300
Premiums written										
Gross	R1410	743 727 047	137 267 101	-	650 389 384					1 531 383 533
Reinsurers' share	R1420	3 586 002	167 903		8 569 079					12 322 984
Net	R1500	740 141 045	137 099 199	-	641 820 305					1 519 060 549
Premiums earned										
Gross	R1510	391 336 681	547 787 443	3 618 290 479	252 631 635					4 810 046 238
Reinsurers' share	R1520	66 938 693			48 472 847					115 411 540
Net	R1600	324 397 988	547 787 443	3 618 290 479	204 158 788					4 694 634 698
Claims incurred										
Gross	R1610	679 687 550	956 116 071	442 872 766	354 960 352					2 433 636 738
Reinsurers' share	R1620	43 189 267			35 800 709					78 989 976
Net	R1700	636 498 283	956 116 071	442 872 766	319 159 643					2 354 646 762
Changes in other technical provisions										
Gross	R1710	689 061 938	300 604 255	3 549 917 418	61 753 437					4 601 337 048
Reinsurers' share	R1720	14 388 734			11 402 807					25 791 541
Net	R1800	674 673 204	300 604 255	3 549 917 418	50 350 629					4 575 545 507
Expenses incurred	R1900	232 553 039	161 705 706	267 147 340	199 734 353					861 140 438
Administrative expenses										
Gross	R1910	16 346 743	36 216 964	33 714 624	166 539					86 444 870
Reinsurers' share	R1920									
Net	R2000	16 346 743	36 216 964	33 714 624	166 539					86 444 870
Investment management expenses										
Gross	R2010	4 007 038	23 014 069	26 263 730	950 533					54 235 370
Reinsurers' share	R2020									
Net	R2100	4 007 038	23 014 069	26 263 730	950 533					54 235 370
Claims management expenses										
Gross	R2110	17 219 186	5 032 320	7 120 277	10 729 897					40 101 680
Reinsurers' share	R2120									
Net	R2200	17 219 186	5 032 320	7 120 277	10 729 897					40 101 680
Acquisition expenses										
Gross	R2210	138 681 476	27 101 438	89 374 640	139 353 835					394 511 389
Reinsurers' share	R2220									
Net	R2300	138 681 476	27 101 438	89 374 640	139 353 835					394 511 389
Overhead expenses										
Gross	R2310	56 298 596	70 340 915	110 674 069	48 533 548					285 847 129
Reinsurers' share	R2320									
Net	R2400	56 298 596	70 340 915	110 674 069	48 533 548					285 847 129
Other expenses	R2500									-
Total expenses	R2600									861 140 438
Total amount of surrenders	R2700	-	-	-	-					-

S.12.01.01

Life and Health SLT Technical Provisions

Technical provisions calculated as a whole

Total Recoverables from reinsurance/SPV and Finite Re after the adjustment for expected losses due to counterparty default associated to TP as a whole

Technical provisions calculated as a sum of BE and RM

Best Estimate

Gross Best Estimate

Total recoverables from reinsurance/SPV and Finite Re before the adjustment for expected losses due to counterparty default

Recoverables from reinsurance (except SPV and Finite Re) before adjustment for expected losses

Recoverables from SPV before adjustment for expected losses

Recoverables from Finite Re before adjustment for expected losses

Total Recoverables from reinsurance/SPV and Finite Re after the adjustment for expected losses due to counterparty default

Best estimate minus recoverables from reinsurance/SPV and Finite Re

Risk Margin

Amount of the transitional on Technical Provisions

Technical Provisions calculated as a whole

Best estimate

Risk margin

Technical provisions - total

Technical provisions minus recoverables from reinsurance/SPV and Finite Re - total

Best Estimate of products with a surrender option

Gross BE for Cash flow

Cash out-flows

Future guaranteed and discretionary benefits

Future guaranteed benefits

Future discretionary benefits

Future expenses and other cash out-flows

Cash in-flows

Future premiums

Other cash in-flows

Percentage of gross Best Estimate calculated using approximations

Surrender value

Best estimate subject to transitional of the interest rate

Technical provisions without transitional on interest rate

Best estimate subject to volatility adjustment

Technical provisions without volatility adjustment and without others transitional measures

Best estimate subject to matching adjustment

Technical provisions without matching adjustment and without all the others

	Index-linked and unit-linked insurance				Other life insurance			Total (Life other than health insurance, incl. Unit-Linked)	Health insurance (direct business)			Total (Health similar to life insurance)	
	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080		C0150	C0160	C0170		C0180
R0010													
R0020													
R0030	16 823 767 288		17 341 302 621			(7 235 730 168)		26 929 339 741		2 948 980 450			2 948 980 450
R0040	-		-			(57 880 496)		(57 880 496)		285 682 184			285 682 184
R0050	-		-			(57 880 496)		(57 880 496)		285 682 184			285 682 184
R0060													
R0070													
R0080	-		-			(57 880 496)		(57 880 496)		285 682 184			285 682 184
R0090	16 823 767 288		17 341 302 621			(7 177 849 672)		26 987 220 237		2 663 298 266			2 663 298 266
R0100	476 401 723	734 394 514			2 032 116 334			3 242 912 572	1 886 210 950				1 886 210 950
R0110													
R0120													
R0130													
R0200	17 300 169 011	18 075 697 135			(5 203 613 834)			30 172 252 313	4 835 191 400				4 835 191 400
R0210	17 300 169 011	18 075 697 135			(5 145 733 338)			30 230 132 809	4 549 509 216				4 549 509 216
R0220	4 481 861 863	3 558 379 364						8 040 241 228					
R0230		16 413 614 032			4 739 130 540				11 092 253 586				
R0240	14 053 155 848												
R0250	2 236 505 620												
R0260	1 880 964 272	1 636 522 825			2 665 148 362			6 182 635 459	3 000 104 312				3 000 104 312
R0270	1 346 858 453	708 834 236			14 640 009 070			16 695 701 759	11 143 377 447				11 143 377 447
R0280	-	-			-			-	-				-
R0290	-	-			-			-	-				-
R0300	792 819 099	2 086 285 543			-			2 879 104 642	-				-
R0310													
R0320													
R0330	16 823 767 288	17 341 302 621			(7 235 730 168)			26 929 339 741	2 948 980 450				2 948 980 450
R0340	17 528 656 134	18 069 132 118			(5 362 344 345)			30 235 443 907	5 008 376 116				5 008 376 116
R0350													
R0360													

SpareBank 1 Forsikring AS | Rapport om solvens og finansiell stilling 2016 |

S.19.01.01

Non-life Insurance Claims Information

Line of business	Z0010	Total
Accident year / Underwriting year	Z0020	1
Currency	Z0030	Total
Currency conversion	Z0040	2

Gross Claims Paid (non-cumulative)

(absolute amount)

Year	Development year																In Current year	Sum of years (cumulative)			
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15 & +					
	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160					
Prior	R0100																1 030 039	R0100	1 030 039	C0180	1 030 039
N-14	R0110	1 674 330	2 785 678	4 874 887	3 272 741	2 632 152	4 245 487	3 241 442	741 096	277 839	737 121	680 696	189 633	745 990	364 418	2 234 147		R0110	2 234 147	R0110	2 234 147
N-13	R0120	3 791 350	6 120 093	1 654 326	5 551 780	4 731 426	2 712 316	5 115 428	2 354 463	385 705	1 082 192	834 304	5 782	11 488	1 400			R0120	1 400	R0120	34 352 051
N-12	R0130	4 626 664	7 023 830	6 433 790	6 130 839	4 588 367	4 858 412	5 195 217	3 934 623	301 142	12 974	814 095	268 916	718 700				R0130	718 700	R0130	44 907 568
N-11	R0140	4 675 600	10 461 667	4 834 221	7 685 684	5 743 406	8 537 011	6 090 167	1 721 688	1 870 263	1 081 039	2 522 535	529 929					R0140	529 929	R0140	55 753 209
N-10	R0150	8 124 455	14 543 345	8 874 842	10 967 033	7 439 438	6 475 307	4 009 175	2 830 588	5 519 409	1 385 254	1 677 226						R0150	1 677 226	R0150	71 846 072
N-9	R0160	6 769 266	18 568 518	8 330 391	6 568 099	3 900 337	3 996 774	5 410 797	6 440 756	3 118 144	1 174 810							R0160	1 174 810	R0160	64 277 891
N-8	R0170	8 780 090	14 815 249	11 400 674	7 447 016	4 892 026	3 404 198	7 032 510	2 894 795	1 354 825								R0170	1 354 825	R0170	62 021 382
N-7	R0180	7 078 369	14 621 679	12 483 122	12 247 183	5 355 843	3 705 443	7 998 995	3 291 284									R0180	3 291 284	R0180	66 781 918
N-6	R0190	7 252 491	14 483 193	15 415 224	6 643 595	5 195 323	9 486 719	7 982 967										R0190	7 982 967	R0190	66 459 512
N-5	R0200	10 877 344	23 967 952	10 328 330	7 226 131	9 646 856	6 642 555											R0200	6 642 555	R0200	68 689 169
N-4	R0210	10 971 711	22 069 858	8 057 860	14 447 639	4 978 050												R0210	4 978 050	R0210	60 525 118
N-3	R0220	14 517 572	19 795 078	12 787 596	11 013 674													R0220	11 013 674	R0220	58 113 920
N-2	R0230	19 386 225	33 819 777	9 441 008														R0230	9 441 008	R0230	62 647 010
N-1	R0240	29 690 939	32 467 555															R0240	32 467 555	R0240	62 158 494
N	R0250	31 214 985																R0250	31 214 985	R0250	31 214 985
Total	R0260																	R0260	115 753 154	R0260	839 475 995

Gross undiscounted Best Estimate Claims Provisions

(absolute amount)

Year	Development year																Year end (discounted data)		
	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15 & +			
	C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0290	C0300	C0310	C0320	C0330	C0340	C0350			
Prior	R0100																-	R0100	-
N-14	R0110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	242 498		R0110	226 472
N-13	R0120	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	534 297			R0120	498 989
N-12	R0130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 043 292				R0130	974 347
N-11	R0140	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 032 586					R0140	1 898 265
N-10	R0150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 725 696							R0150	2 545 572
N-9	R0160	-	-	-	-	-	-	-	-	4 932 568								R0160	4 606 605
N-8	R0170	-	-	-	-	-	-	-	-	6 474 131								R0170	6 046 296
N-7	R0180	-	-	-	-	-	-	-	9 839 494									R0180	9 189 264
N-6	R0190	-	-	-	-	-	-	15 017 146										R0190	14 024 757
N-5	R0200	-	-	-	-	-	25 654 490											R0200	23 959 145
N-4	R0210	-	-	-	-	38 769 444												R0210	36 207 414
N-3	R0220	-	-	-	49 845 746													R0220	46 551 752
N-2	R0230	-	-	58 664 175														R0230	54 787 427
N-1	R0240	-	72 519 239															R0240	67 726 896
N	R0250	118 031 900																R0250	110 231 910
Total	R0260																	R0260	379 475 111

S.22.01.01

Impact of long term guarantees measures and transitionals

		Impact of the LTG measures and transitionals (Step-by-step approach)									
		Amount with Long Term Guarantee measures and transitionals	Without transitional on technical provisions	Impact of transitional on technical provisions	Without transitional on interest rate	Impact of transitional on interest rate	Without volatility adjustment and without other transitional measures	Impact of volatility adjustment set to zero	Without matching adjustment and without all the others	Impact of matching adjustment set to zero	Impact of all LTG measures and transitionals
			C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090
Technical provisions	R0010	35 307 656 568	35 307 656 568	-	35 307 656 568	-	35 548 857 208	241 200 640	35 548 857 208	-	241 200 640
Basic own funds	R0020	8 570 908 753	8 570 908 753	-	8 570 908 753	-	8 389 986 025	(180 922 728)	8 389 986 025	-	(180 922 728)
Excess of assets over liabilities	R0030	7 570 908 753	7 570 908 753	-	7 570 908 753	-	7 389 986 025	(180 922 728)	7 389 986 025	-	(180 922 728)
Restricted own funds due to ring-fencing and matching portfolio	R0040	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eligible own funds to meet Solvency Capital Requirement	R0050	8 570 908 753	8 570 908 753	-	8 570 908 753	-	8 389 986 025	(180 922 728)	8 389 986 025	-	(180 922 728)
Tier 1	R0060	7 546 565 623	7 546 565 623	-	7 546 565 623	-	7 365 642 895	(180 922 728)	7 365 642 895	-	(180 922 728)
Tier 2	R0070	1 024 343 130	1 024 343 130	-	1 024 343 130	-	1 024 343 130	-	1 024 343 130	-	-
Tier 3	R0080	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Solvency Capital Requirement	R0090	5 000 401 679	5 000 401 679	-	5 000 401 679	-	5 172 360 099	171 958 420	5 172 360 099	-	171 958 420
Eligible own funds to meet Minimum Capital Requirement	R0100	7 796 585 707	7 796 585 707	-	7 796 585 707	-	7 624 260 900	(172 324 807)	7 624 260 900	-	(172 324 807)
Minimum Capital Requirement	R0110	1 250 100 420	1 250 100 420	-	1 250 100 420	-	1 293 090 025	42 989 605	1 293 090 025	-	42 989 605

S.23.01.01

Own funds

	Total	Tier 1 - unrestricted	Tier 1 - restricted	Tier 2	Tier 3
	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050
Basic own funds before deduction for participations in other financial sector as foreseen in article 68 of Delegated Regulation 2015/35					
Ordinary share capital (gross of own shares)	R0010	348 400 000	348 400 000		
Share premium account related to ordinary share capital	R0030	481 500 000	481 500 000		
Initial funds, members' contributions or the equivalent basic own - fund item for mutual and mutual-type undertakings	R0040				
Subordinated mutual member accounts	R0050				
Surplus funds	R0070				
Preference shares	R0090				
Share premium account related to preference shares	R0110				
Reconciliation reserve	R0130	6 716 665 623	6 716 665 623		
Subordinated liabilities	R0140	1 000 000 000		1 000 000 000	
An amount equal to the value of net deferred tax assets	R0160				
Other own fund items approved by the supervisory authority as basic own funds not specified above	R0180	24 343 130		24 343 130	
Own funds from the financial statements that should not be represented by the reconciliation reserve and do not meet the criteria to be classified as Solvency II own funds					
Own funds from the financial statements that should not be represented by the reconciliation reserve and do not meet the criteria to be classified as Solvency II own funds	R0220				
Deductions					
Deductions for participations in financial and credit institutions	R0230				
Total basic own funds after deductions	R0290	8 570 908 753	7 546 565 623	-	1 024 343 130
Ancillary own funds					
Unpaid and uncalled ordinary share capital callable on demand	R0300				
Unpaid and uncalled initial funds, members' contributions or the equivalent basic own fund item for mutual and mutual - type undertakings, callable on demand	R0310				
Unpaid and uncalled preference shares callable on demand	R0320				
A legally binding commitment to subscribe and pay for subordinated liabilities on demand	R0330				
Letters of credit and guarantees under Article 96(2) of the Directive 2009/138/EC	R0340				
Letters of credit and guarantees other than under Article 96(2) of the Directive 2009/138/EC	R0350				
Supplementary members calls under first subparagraph of Article 96(3) of the Directive 2009/138/EC	R0360				
Supplementary members calls - other than under first subparagraph of Article 96(3) of the Directive 2009/138/EC	R0370				
Other ancillary own funds	R0390	-			
Total ancillary own funds	R0400			-	-
Available and eligible own funds					
Total available own funds to meet the SCR	R0500	8 570 908 753	7 546 565 623	-	1 024 343 130
Total available own funds to meet the MCR	R0510	8 570 908 753	7 546 565 623	-	1 024 343 130
Total eligible own funds to meet the SCR	R0540	8 570 908 753	7 546 565 623	-	1 024 343 130
Total eligible own funds to meet the MCR	R0550	7 796 585 707	7 546 565 623	-	250 020 084
SCR	R0580	5 000 401 678			
MCR	R0600	1 250 100 420			
Ratio of Eligible own funds to SCR	R0620	2			
Ratio of Eligible own funds to MCR	R0640	6			

	C0060	
Reconciliation reserve		
Excess of assets over liabilities	R0700	7 570 908 753
Own shares (held directly and indirectly)	R0710	-
Foreseeable dividends, distributions and charges	R0720	
Other basic own fund items	R0730	854 243 130
Adjustment for restricted own fund items in respect of matching adjustment portfolios and ring fenced funds	R0740	
Reconciliation reserve	R0760	6 716 665 623
Expected profits		
Expected profits included in future premiums (EPIFP) - Life business	R0770	8 711 102 595
Expected profits included in future premiums (EPIFP) - Non- life business	R0780	101 185 178
Total Expected profits included in future premiums (EPIFP)	R0790	8 812 287 773

S.25.01.01

Solvency Capital Requirement - for undertakings on Standard Formula

Article 112

Z0010

2

Market risk
 Counterparty default risk
 Life underwriting risk
 Health underwriting risk
 Non-life underwriting risk
 Diversification
 Intangible asset risk
Basic Solvency Capital Requirement

R0010
R0020
R0030
R0040
R0050
R0060
R0070
R0100

Net solvency capital requirement	Gross solvency capital requirement	Allocation from adjustments due to RFF and Matching adjustments portfolios
C0030	C0040	C0050
2 473 400 025	3 469 527 448	0
101 315 037	101 315 037	0
4 459 378 229	4 631 752 961	0
1 893 624 965	1 920 096 328	0
-	-	0
- 2 437 269 896	- 2 807 771 041	
-	-	
6 490 448 360	7 314 920 733	

Calculation of Solvency Capital Requirement

Adjustment due to RFF/MAP nSCR aggregation
 Operational risk
 Loss-absorbing capacity of technical provisions
 Loss-absorbing capacity of deferred taxes
 Capital requirement for business operated in accordance with Art. 4 of Directive 2003/41/EC

Solvency Capital Requirement excluding capital add-on

Capital add-on already set

Solvency capital requirement

Other information on SCR

Capital requirement for duration-based equity risk sub-module
 Total amount of Notional Solvency Capital Requirements for remaining part
 Total amount of Notional Solvency Capital Requirements for ring fenced funds
 Total amount of Notional Solvency Capital Requirements for matching adjustment portfolios
 Diversification effects due to RFF nSCR aggregation for article 304
 Method used to calculate the adjustment due to RFF/MAP nSCR aggregation
 Net future discretionary benefits

R0120
R0130
R0140
R0150
R0160
R0200
R0210
R0220
R0400
R0410
R0420
R0430
R0440
R0450
R0460

C0100
-
176 753 878
- 824 472 373
- 1 666 800 559
-
5 000 401 678
-
5 000 401 678
4
2 236 505 620

S.28.02.01

Minimum Capital Requirement - Both life and non-life insurance activity

	Non-life activities		Life activities	
	MCR(NL,NL)			
	Result		MCR(NL,L)Result	
	C0010	C0020		
Linear formula component for non-life insurance and reinsurance obligations	R0010	42 630 070	-	

	Non-life activities		Life activities	
	Net (of reinsurance/SPV) best estimate and TP calculated as a whole	Net (of reinsurance) written premiums in the last 12 months	Net (of reinsurance/SPV) best estimate and TP calculated as a whole	Net (of reinsurance) written premiums in the last 12 months
	C0030	C0040	C0050	C0060
R0020				
R0030	171 451 021	237 293 961	-	-
R0040				
R0050				
R0060				
R0070				
R0080				
R0090				
R0100				
R0110				
R0120				
R0130				
R0140				
R0150				
R0160				
R0170				

Medical expense insurance and proportional reinsurance
 Income protection insurance and proportional reinsurance
 Workers' compensation insurance and proportional reinsurance
 Motor vehicle liability insurance and proportional reinsurance
 Other motor insurance and proportional reinsurance
 Marine, aviation and transport insurance and proportional reinsurance
 Fire and other damage to property insurance and proportional reinsurance
 General liability insurance and proportional reinsurance
 Credit and suretyship insurance and proportional reinsurance
 Legal expenses insurance and proportional reinsurance
 Assistance and proportional reinsurance
 Miscellaneous financial loss insurance and proportional reinsurance
 Non-proportional health reinsurance
 Non-proportional casualty reinsurance
 Non-proportional marine, aviation and transport reinsurance
 Non-proportional property reinsurance

	Non-life activities		Life activities	
	MCR(L,NL) Result			
	C0070	C0080		
Linear formula component for life insurance and reinsurance obligations	R0200	-	983 776 506	

	Non-life activities		Life activities	
	Net (of reinsurance/SPV) best estimate and TP calculated	Net (of reinsurance/SPV) total capital at risk	Net (of reinsurance/SPV) best estimate and TP calculated	Net (of reinsurance/SPV) total capital at risk
	C0090	C0100	C0110	C0120
R0210			14 587 261 680	
R0220			2 236 505 608	
R0230			17 341 302 621	
R0240				
R0250				627 081 424 035

Obligations with profit participation - guaranteed benefits
 Obligations with profit participation - future discretionary benefits
 Index-linked and unit-linked insurance obligations
 Other life (re)insurance and health (re)insurance obligations
 Total capital at risk for all life (re)insurance obligations

Overall MCR calculation

	C0130
Linear MCR	R0300 1 026 406 576
SCR	R0310 5 000 401 679
MCR cap	R0320 2 250 180 756
MCR floor	R0330 1 250 100 420
Combined MCR	R0340 1 250 100 420
Absolute floor of the MCR	R0350 33 427 650
	C0130
Minimum Capital Requirement	R0400 1 250 100 420

Notional non-life and life MCR calculation	Non-life activities		Life activities	
	C0140			
	C0140	C0150		
Notional linear MCR	R0500	42 630 070	983 776 506	
Notional SCR excluding add-on (annual or latest calculation)	R0510	207 683 272	4 792 718 407	
Notional MCR cap	R0520	93 457 472	2 156 723 283	
Notional MCR floor	R0530	51 920 818	1 198 179 602	
Notional Combined MCR	R0540	51 920 818	1 198 179 602	
Absolute floor of the notional MCR	R0550	22 586 250	33 427 650	
Notional MCR	R0560	51 920 818	1 198 179 602	